RYNEK METALOWY i MASZYNOWY

PIERWSZY POLSKI TYGODNIK DLA HANDLU I PRZEMYSŁU METALOWEGO, MASZYNOWEGO, MATERJAŁÓW BUDOWLANYCH ORAZ BRANŻ POKREWNYCH

TRZY BEZPŁATNE DODATKI „ELEKTRO- I RADJOTECHNIKA", „PRZEGLĄD DOSTAW" ORAZ „POSTĘPY W PRZEMYŚLE"

PRZEDPŁATA: Kwartalnie 4½ zł. Dla Gdańska 4½ guld., dla Niemiec 4½ mk. Dla Ameryki 1 dolara kwartalnie.

CENY OGŁOSZEŃ: 1/1 str. 100 zł, ½ str. 60 zł, ¼ str. 35 zł, ⅛ str. 20 zł, 1/16 str. 10 zł. Ogłoszenia na okładce z dopłatą. W Gdańsku te same ceny w guldenach. — Ogłoszenia z zagranicy oblicza się według osobn. taryfy. W wydaniach specjalnych obowiązuje inna taryfa.

Redakcja i Administracja
Poznań, Wielka 10. Telefon 22-77

Wyłączne zastępstwo na Gdańsk:
Biuro ogłoszeń „Devera" - Gdańsk, Langgasse 75. Telefon 11-77.

Miejscem wykonania zleceń i zapłaty jest Poznań. — Przy wszelkich kwestjach spornych miarodajny jest Sąd Powiatowy w Poznaniu.

Na wypadek zwłoki lub skargi sądowej, wszelkie rabaty upadają.

KONTO CZEKOWE: P. K. O. w POZNANIU Nr. 202-796

Nr. 48. Poznań, 3 grudnia 1926 Rok VI

Treść nr. 48:

I.

Anglja a międzynarodowy kartel żelazny, Z. G. — Sfery przemysłowe Polski Zachodniej pod adresem rządu. — Popyt na blachę cynkową, S. — Ustawa Probiercza i Urzędy Probiercze. — Kronika ustaw i rozporządzeń. — Nowa kolejowa taryfa towarowa i osobowa. — Podatki w grudniu. — Statuty Spółek. — Terminarz zebrań Spółek Akcyjnych. — Nowe wydawnictwa. — Skrzynka zapytań.

II.

Dział Budowlany i Drzewny: Budownictwo w Stanach Zjednoczonych. — Drobne wiadomości. — Z rynku materjałów budowlanych, drzewa, metali, blachy, i żelaza.

III.

Postępy w Przemyśle: Płyty i proszki do hartowania stali, W. R. — Lokomobila na wysokie ciśnienie. — Pneumatyczna łódź z motorem. — Nowości techniczne. — Perpetuum mobile. — Różne. — Przegląd Dostaw.

Anglja a międzynarodowy kartel żelazny.

Zawarcie międzynarodowego paktu żelaznego w całym świecie zrobiło wielkie wrażenie i wywołało duże zainteresowanie. W Anglji zainteresowanie to jest największe z uwagi na to, że jest to jedyny kraj w Europie ze znaczniejszą produkcją stali surowej, który pozostał poza nawiasem kartelu. Naogół w Anglji ujawniła się wielka różnica zdań w ocenie wiadomości o zawarciu paktu żelaznego. Szereg przedstawicieli życia gospodarczego oświadcza się w tym sensie, że pakt nie kryje dla Anglji najmniejszego niebezpieczeństwa, ponieważ angielski przemysł żelazo-stalowy ma interes wyłącznie w zamorskim eksporcie żelaza. Natomiast inni reprezentanci gospodarstwa nie ukrywają poważnych wątpliwości swoich.

Powszechnie panuje przekonanie, że pakt żelazny jest dziełem Niemiec i że pakt ten skonsolidował czołowe stanowisko Niemiec w gospodarce żelazo-stalowej Europy na długi szereg lat.

Głosy przestrogi przed paktem brukselskim, jakie sporadycznie podnoszą się w Anglji, wywołane są obawą przed konkurencją Niemiec. Przychylniej odnosi się angielski świat przemysłowy wobec paktu, jeśli chodzi o Francję. Dzięki bowiem paktowi zahamowany został w znacznej mierze dumping konkurencji francuskiej.

Bardzo ciekawa jest m. in. krytyczna opinja sekretarza ambasady brytyjskiej w Berlinie Mr. I. W. F. Thelwell i jego asystenta C. J. Kavanagh. W ostatniem sprawozdaniu swojem o rozwoju gospodarstwa niemieckiego w ostatniem półroczu, które ogłoszono jeszcze przed zawarciem paktu brukselskiego, Mr. Thelwell, odnośnie do stanowiska Anglji wobec problemu paktu żelaznego, stwierdza, że „interes własny nakazuje Anglji" zespolenie dotyczącego przemysłu angielskiego, zanimby tego rodzaju kartelizacja dokonała się za przewodem Niemiec. Niemiecki przemysł żelazo-stalowy wbrew kryzysowi gospodarczemu w ciągu ostatnich sześciu miesięcy potrafił przewyższyć swoją produkcję przedwojenną. Niemcy produkują więcej żelaza surowego niż Anglja, która utrzymuje w ruchu więcej, niż podwójną ilość pieców. Wszędzie, w niemieckiem gospodarstwie żelazo-stalowem stosowane są najnowsze zdobycze techniki i wiedzy. A pakt stalowy ma głównie na celu jeszcze większą konsolidację tych stosunków w Niemczech. W żadnym razie pakt brukselski nie będzie hamulcem rozwoju niemieckiego przemysłu stalowego, którego konkurencja występować będzie coraz silniej na rynkach zagranicznych.

Na stanowisku, że w drodze zespolenia przemysłu rodzimego da się utworzyć przeciwaga paktu stalowego, stoi również znakomity ekonomista angielski, sir Philig Dawson. W dłuższym artykule wykazał on ostatnio, do jakiego stopnia potrafiły Niemcy wzmocnić stanowisko swoje na rynku światowym w drodze koncentracji i łączenia się z pozostałemi przemysłami w Europie, oraz jak wielkie niebezpieczeństwo grozi przemysłowi angielskiemu ze strony konkurencji niemieckiej.

„Niemiecki przemysł żelazo-stalowy, — pisze Dawson — najgroźniejszy konkurent Anglji zatrudnia przeszło 1 miljon robotników. Wartość produkcji rocznej osiąga 300 miljonów funtów sterlingów. Wobec tej zdolności produkcyjnej, zabezpieczonej na rynku wewnętrznym przez kartele, trusty i cła ochronne a finansowanej przez Stany Zjednoczone, angielski przemysł żelazny i stalowy będzie musiał toczyć ciężką walkę nietylko na rynkach zagranicznych, ale i na wewnętrznym rynku angielskim. Stajemy zatem wobec zagadnienia, czy Anglja potrafi zadać parol konkurencji niemieckiej, jeśli zaś nie, to co należy uczynić?"

Rozpatrując tę kwestję Dawson omawia szczegółowo możliwości eliminowania konkurencji w drodze porozumienia międzynarodowego, zwłaszcza w dziedzinie żelaza i stali. Autor wskazuje możność odzyskania przez akces do kartelów międzynarodowych takich i tych rynków, które stracone zostały nietylko skutkiem konkurencji niemieckiej, ale i wskutek rozbudowy i okrzepnięcia przemysłu rodzimego w dotyczących krajach zbytu. Zdaniem jednak Sir Dawsona zachodzi możliwość utraty tych rynków zbytu, które, w razie pozostania Anglji na uboczu, przemysł brytyjski zatrzymałby wyłącznie dla siebie. Lecz autor przyznaje, że kartel międzynarodowy, regulujący kwestje zbytu, jest bardzo dodatnim czynnikiem poprawy możliwości zarobkowych tych krajów — producentów, które są jego członkami. Podobne, niezdecydowanie przychylne stanowisko wobec paktu brukselskiego zajmuje prezydent brytyjskiego związku przemysłu żelazo-stalowego, sir William Larke.

Niewątpliwie powściągliwość miarodajnych sfer angielskich w stosunku do paktu żelaznego w dużej mierze tłumaczy się obecnem położeniem na rynku wewnętrznym jak również stanem kwestyj socjalnych w Anglji. Strajk górników angielskich, pociągnął za sobą spadek produkcji żelaza i stali do minimum. W tych warunkach niemożliwa jest wszelka zdecydowana ocena całej kwestji na podstawie cyfr proporcjonalnych.

Nie ulega też zupełnie kwestji, że Niemcy uczynią wszystko, aby w najbliższym czasie wciągnąć Anglję do paktu. Jedynie bowiem przez wciągnięcie Anglji otrzymałby pakt charakter ogólnoeuropejski i stworzyłby skuteczną przeciwwagę dla amerykańskiego Steel - Trust. Zrozumieli to już przywódcy United Steel Corporation, wyrażając ostatnio obawy co do rozpętania bardzo ostrej walki konkurencyjnej w Azji Wschodniej i Ameryce Południowej. Naturalnie nie wpłynie to na zmniejszenie ani zbytu, ani też produkcji U. S. C. z uwagi na to, że 95% amerykańskiej produkcji stali konsumuje rynek wewnętrzny.

A zatem w polityce polskiego przemysłu żelaznego i stalowego musi być uwzględniony pewnik, że prędzej czy później i Anglja przystąpi do paktu brukselskiego. **Z. G.**

Sfery przemysłowe Polski Zachodniej pod adresem rządu.

Na ręce Prezydjum Rady Ministrów nadeszła onegdaj z Poznania następująca depesza: „Ciężkie położenie gospodarcze świata i naszego kraju pogłębiło w opinji całego społeczeństwa i Rządu przekonanie, że wyjście z obecnych trudności wymaga wzmożonego uwzględnienia potrzeb życia gospodarczego, zwiększenia wytwórczości i otoczenia tak warsztatów pracy, jak i świata pracującego wydatną opieką. W dążnościach tych wszyscy obywatele i czynniki wytwórcze powinny z całych sił i według najlepszej woli współpracować. Rolnictwo i przemysł rolniczy Zachodniej Polski oraz przemysł górniczo-hutniczy G. Śląska, witając pełnem uznaniem te dążenia, połączyły się po głębokiej rozwadze w dniu dzisiejszym w tej myśli i na tej drodze. Wynikiem osiągniętego porozumienia jest stworzenie organizacji, która przy ścisłej współpracy z Rządem ma na celu rozbudowę życia gospodarczego, jego wzmocnienie i ożywienie oraz przyczynienie się do utrwalenia podstaw i rozkwitu Państwa naszego. Nowa ta organizacja prosi przyjąć zapewnienie najszczerszej chęci i najlepszych zamiarów oraz oświadcza gotowość do najszerszej współpracy.

Poznań, dnia 24-go listopada 1926 r. (—) Mieczysław Chłapowski, Tadeusz Drzażdżyński, Alfred Falter, Paweł Geisenheimer, Stanisław Karłowski, Józef Kiedroń, Zygmunt Przybylski, Władysław Psarski, Marjan Szydłowski, Kazimierz Esden-Tempski, Rudolf Wachsmann, Gustaw Williger, Jan Żółtowski, Józef Żychliński.

Popyt na blachę cynkową.

Konsumcja wewnętrzna blachy cynkowej w Polsce uległa w pierwszem półroczu 1926 roku pewnej obniżce w stosunku do 1925 roku. W ostatnich jednak 4 miesiącach r. b. konsumcja znowu się wzmogła i przekroczyła zbyt w II-giem półroczu 1925 roku. Główny sezon na blachę cynkową rozpoczyna się z nastaniem wiosny i trwa przeciętnie do końca października, zależąc w dużej mierze od pogody. Sezon roku bieżącego zakończony został parę tygodni później od sezonu roku zeszłego z powodu sprzyjającej pogody.

Zbyt blachy cynkowej na rynku wewnętrznym zasadniczo zależny jest od rozwoju ruchu budowlanego. Wobec dużej różnicy w cenach między blachą cynkową a ocynkowaną, dachy domów w roku bieżącym w większości wypadków pokrywano blachą ocynkowaną. Mimo jednak konkurencji blachy ocynkowanej, konsumcja blachy cynkowej uległa zwiększeniu. Produkcja krajowa pokrywa nietylko całkowite zapotrzebowanie na rynku wewnętrznym, ale w olbrzymiej swej większości, gdyż w przeszło 90%, wykonywa zamówienia dla zagranicy.

Szeroki eksport najlepiej może uwydatnić świetne konjunktury w tej dziedzinie przemysłu. Wywozimy we wszystkie strony Europy naszą blachę cynkową, a nawet do krajów zamorskich.

Odbiorcy zagraniczni zmuszeni są czasem czekać 3—4 tygodnie na zrealizowanie swych zamówień. Importu blachy zagranicznej do Polski naturalnie niema. Nasza blacha cynkowa co do jakości może w zupełności konkurować z zagraniczną, w cenie zaś jest prawie że równa. Wogóle cena blachy cynkowej w Polsce jest kalkulowana w funtach szterlingach i normowana według giełdy londyńskiej. Ceny blachy cynkowej miały przez cały październik i początek listopada tendencję zwyżkową; między 10—15 listopada tendencja zwyżkowa uległa złamaniu i ceny spadły; 15 listopada znowu podniosły się o 1 funt szterling na tonie i obecnie wynoszą za tonę loco huta 39.5 funtów szterlingów przy odbiorze przynajmniej 30 ton, zaś 40 funtów szterlingów przy zamówieniach mniejszych. Odbiorcy — hurtownicy płacą przeważnie 50% gotówką i resztę wekslami 2—3 miesięcznemi. Obecne wywiązywanie się z zobowiązań wekslowych jest zadowalające (protestów znikoma ilość). Bank Polski udziela kredytów dyskontowych. Syndykat istnieje jedynie między 4 hutami górnośląskiemi. Horoskopy na przyszłość zależą na rynku wewnętrznym w dużej mierze od rozwoju ruchu budowlanego.

S.

Ustawa Probiercza i Urzędy Probiercze.

Fatalny projekt rządowy.

Poniżej zamieszczamy najważniejsze ustępy artykułu, nadesłanego nam przez Związek Zrzeszeń Samodz. Złotników, Zegarmistrzów, Rytowników i Bronzowników Zach. Województw Polski:

„Rząd zamierza w najbliższym czasie wydać dekretem Ustawę Probierczą.*)

Jedną z zasadniczych linij projektu rządowego Ustawy Probierczej to nieuznanie jako złota, stopu zawierającego 333/000 części kruszcu czystego.

Na tak pański gest ma sobie zubożała Polska pozwolić, gdy na niego nie pozwoliła sobie nawet bogata Anglja, wychodząc z zupełnie słusznego założenia, że ten właśnie rodzaj złota, tani i praktyczny, jest przystępny dla każdego, nawet biednego obywatela.

System urzędów probierczych to nieubłagane hamowanie i niszczenie rodzimego przemysłu złotniczego.

Urzędy Probiercze, istniejące dzisiaj w Warszawie, Krakowie i Lwowie, są wynikiem obowiązującego ustawodawstwa, które ustanowiło kontrolę prewencyjną nad przemysłem złotniczym.

Każdy więc nowowykonany przedmiot, zanim znajdzie się w handlu, należy przedłożyć Urzędowi do kontroli, a tenże wybija cechę. Tej kontroli prewencyjnej, nieznanej w żadnym innym zawodzie, niema na terenie b. zaboru pruskiego, gdyż ustawodawstwo niemieckie, opierające się na doświadczeniu z życia, skasowało ją już w r. 1884. Obowiązek względnie prawo stemplowania przeszło na wytwórcę, który wspólnie ze sprzedawcą osobiście odpowiedzialnym się stał na wartość stemplowanego metalu.

Ustawa Probiercza, według obecnego projektu rządowego, zamierza kontrolę prewencyjną zaprowadzić także w byłym zaborze pruskim.

Na zastosowanie tej kontroli w czasach obecnych brak zupełnie uzasadnienia; dlatego należy nietylko nie rozciągać jej na były zabór pruski, ale trzeba ją znieść w innych zaborach.

Jak zabójczo system rosyjsko-austrjacki oddziałuje na rozwój przemysłu złotniczego i kształtowanie się stosunków gospodarczych wewnątrz kraju, jak błędne są Rządu drogi, wykazuje poniższa statystyka.**)

fakt, że porównanie szczebla społecznego i siły płatniczej jako podatników reprezentantów poszczególnych zaborów wypada bardzo na korzyść byłego zaboru pruskiego.

Pozatem prosty rachunek wykazuje zdecydowaną większość na rzecz poglądów, reprezentowanych przez Ziemie Zachodnie, które posiadają opinję absolutnie jednolitą.

W drugich dzielnicach zdania są podzielone, czy to z powodu przyzwyczajenia do dawnych stosunków, czy dla niedostatecznej znajomości zasad poglądu Ziem Zachodnich, czy z bierności dla przyczyn innych a wyżej wspomnianych. Poglądy byłego zaboru pruskiego uznaje w drugich dzielnicach przedewszystkiem postępowa i uspołeczniona część chrześcijańska zawodowców oraz inteligentne jednostki innych wyznań. Przyjąć można, że w drugich dzielnicach zdania dzielą się na dwie równe połowy. Wynika z tego rachunek następujący:

Na rzecz poglądów b. zaboru pruskiego oświadcza się:

cały b. zabór pruski	948
połowa b. zaboru rosyjskiego	716
połowa b. zaboru austrjackiego	391
razem	2055

Cyfra ta stanowi absolutną większość przy ogólnej sumie 3162.

Jak olbrzymie szkody wyrządza zawodowi i społeczeństwu system Urzędów Probierczych, zaprowadzony w byłych zaborach rosyjskim i austrjackim, wykazuje podana statystyka.

W środowiskach wielkomiejskich (Warszawa—Lwów) dusi się nadmiar zawodowców, a na prowincji brak złotników zupełnie; tam zawód zamarł zgnieciony przez ustawę, choć miał naturalne warunki rozwoju.

Jak inaczej wyglądają liczby byłego zaboru pruskiego, jak normalnym jest podział zawodowców między głównem miastem a prowincją oraz w stosunku do ludności. Stan taki daje możność pracy i zarobku obywatelom a Państwu silnych finansowo podatników.

Nie niszczenie egzystencji, lecz tworzenie możliwości nowych źródeł pracy i zarobku dla obywateli winno być zadaniem zdrowej polityki wewnętrzno-gospodarczej Rządu.

Cyfry statystyczne jubilerów, złotników, zegarmistrzów, rytowników i bronzowników w poszczególnych b. zaborach

były zabór pruski ludność ca. 4 miljony		były zabór rosyjski ludność ca. 14 miljonów		były zabór austrjacki ludność ca. 7½ miljona	
Poznań	89	Warszawa	820	Kraków i Lwów	340
reszta b. zaboru	859	reszta b. zaboru	612	reszta b. zaboru	442
razem	948	razem	1432	razem	782

Stosunek głównych miast do prowincji przedstawia się:

w b. zaborze pruskim	w b. zaborze rosyjskim	w b. zaborze austrjackim
jak 1 do 10	jak 1 do 0,75	jak 1 do 1,3

Na 1 miljon ludności przypada:

w b. zaborze pruskim	w b. zaborze rosyjskim	w b. zaborze austrjackim
237	102	104

W stosunku do ludności drugich zaborów liczba złotników itd. byłego zaboru pruskiego przewyższa tak zabór austrjacki jak zabór rosyjski o 130%.

Z tej racji wynika, że były zabór pruski winien mieć w sprawach zawodu głos decydujący. Rację tę umacnia

*) Porównaj „Kronikę ustaw i rozporządzeń“ w dzisiejszym numerze „Rynku Metalowego i Maszynowego“, w sprawie zmian do ustaw probierczych, obowiązujących na terenach byłego zaboru rosyjskiego i austrjackiego oraz rozporządzenie o utworzeniu Warszawskiego Urzędu Probierczego.

**) Dane statystyczne opierają się na materjale zebranym przez jedyne na Ziemi Rzeczypospolitej egzystujące pismo fachowe „Przegląd Zegarmistrzowski i Złotniczy“ w Poznaniu i są wynikiem prawie 3-letniej pracy w celu zebrania cyfr i adresów wspomnianych branż. Cyfry są ustalone na podstawie spisów, jakich dostarczyły Urzędy Probiercze, Izby Przemysłowo-Handlowe i Rzemieślnicze, Związki fachowe, organizacje rzemieślnicze, fabrykanci, hurtownicy i inne kompetentne jednostki z Warszawy, Krakowa, Lwowa, Łodzi, Wilna, Poznania, Bydgoszczy, Katowic itd. itd.

Kto zna stosunki panujące w zawodzie złotniczym w Warszawie lub Lwowie, ten wie, że przedstawiają one obraz nędzy, jakiej sobie nawet nie umiemy wyobrazić. Te bezgraniczną nędzę spowodował system rosyjsko-austrjacki i ten system chce Rząd przez swój projekt Ustawy Probierczej teraz Ziemiom Zachodniej Polski narzucić.

Wspomnianą bezgraniczną nędzę usunąłby Rząd, gdyby przyjął wypróbowane zasady, których wyrazem są poglądy kół fachowych Ziem Zachodnich. Skutek byłby ten, że jednostki żyjące w nędzy w Warszawie czy Lwowie odpłynęłyby ku miejscom, gdzie w korzystniejszych warunkach i przy mniejszej konkurencji stworzyłyby sobie byt skromny lecz wystarczający.

Jeżeli przyjmie się dalej za podstawę obliczań stosunki cyfrowe byłego zaboru pruskiego, to znajdzie nową egzystencję około 2000 rodzin w Kongresówce a 1000 rodzin w Małopolsce.

Jeżeli natomiast Rząd zaprowadzi system rosyjski na Ziemiach Śląska, Pomorza i Poznańskiego, oznacza to ruinę około 700 istniejących dzisiaj warsztatów pracy czyli zanik egzystencji ludzi fachowo wykształconych i społecznie uświadomionych, oraz ich rodzin i współpracowników.

Przeciw temu należy podnieść jaknajenergiczniejszy protest w imię dobra kraju i społeczeństwa.

Rząd winien fatalny projekt czemprędzej wycofać!

Kronika ustaw i rozporządzeń.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW: SKARBU, PRZEMYSŁU I HANDLU ORAZ ROLNICTWA I DÓBR PAŃSTWOWYCH.

z dnia 30 października 1926 r.

w sprawie częściowej zmiany rozporządzenia z dnia 23 lipca 1926 r. o ulgach celnych.

(Dz. U. R. P. z dn. 9. XI. 1926 r. Nr. 112 poz. 650).

Na podstawie art. 7 punkt b) ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. w przedmiocie uregulowania stosunków celnych (Dz. U. R. P. Nr. 80, poz. 777) zarządza się co następuje:

§ 1. Ustępowi pierwszemu § 1 rozporządzenia z dnia 23 lipca 1926 r. o ulgach celnych (Dz. U. R. P. Nr. 74, poz. 430) nadaje się brzmienie następujące:

„Przy przywozie maszyn i aparatów niewyrabianych w kraju, o ile stanowią część składową nowoinstalowanych kompletnych urządzeń oddziałów zakładów przemysłowych lub mają służyć do obniżenia kosztów względnie zwiększenia produkcji przemysłowej i rolnej, może być stosowane cło ulgowe wynoszące 20% cła normalnego".

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dn. ogłoszenia.

Minister Skarbu: (—) **G. Czechowicz.**

Minister Przemysłu i Handlu: (—) **E. Kwiatkowski.**

Minister Rolnictwa i Dóbr Państw.: (—) **Niezabytowski.**

*

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu

z dnia 9 listopada 1926 r.

o zmianie rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu z dnia 9 sierpnia 1920 r. w sprawie zmian do ustaw probierczych, obowiązujących na terenie b. zaboru rosyjskiego.

(Dz. U. R. P. z dnia 10 listopada 1926 roku Nr. 113, poz. 657).

Na mocy ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o upoważnieniu Ministra Przemysłu i Handlu do wydawania zarządzeń w zakresie nadzoru nad przemysłem złotniczym i handlem wyrobami złotniczemi oraz organizacji urzędów probierczych na obszarach b. zaborów austrjackiego i rosyjskiego (Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 470), tudzież rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 lipca 1922 r. w sprawie rozciągnięcia wymienionej ustawy na obszar województw: nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego oraz powiatów: białowieskiego, grodzieńskiego i wołkowyskiego województwa białostockiego (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 570) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 lipca 1922 r. w sprawie rozciągnięcia tejże ustawy na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 619) w brzmieniu sprostowanem obwieszczeniem (Dz. U. R. P. Nr. 104, poz. 971) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu z dnia 9 sierpnia 1920 r. w sprawie zmian do ustaw probierczych, obowiązujących na terenie b. zaboru rosyjskiego (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 566) wprowadza się następujące zmiany:

1) Art. 1 uchyla się,

2) Art. 4 otrzymuje brzmienie następujące:

„Korzystanie ze znaczników probierczych inaczej, niż w drodze urzędowej, jest wzbronione".

3) Art. 5 uchyla się.

4) W artykule 6 skreśla się zdania począwszy od słów:

„Wtedy pobrane próbki i t. d." do końca tego artykułu.

5) Art. 21 uchyla się.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dn. 10 listopada 1926 r.

Minister Przemysłu i Handlu: (—) **E. Kwiatkowski.**

Minister Skarbu: (—) **G. Czechowicz.**

*

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu

z dnia 9 listopada 1926 r.

o zmianie rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 29 listopada 1920 roku, wydanego w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie przejęcia przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu urzędów probierczych na obszarze b. zaboru austrjackiego oraz zmiany przepisów probierczych, obowiązujących na tym obszarze.

(Dz. U. R. P. z dnia 10 listopada 1926 roku Nr. 113, poz. 658).

Na podstawie art. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o upoważnieniu Ministra Przemysłu i Handlu do wydawania zarządzeń w zakresie nadzoru nad przemysłem złotniczym i handlem wyrobami złotniczemi oraz organizacji urzędów probierczych na obszarach b. zaborów austrjackiego i rosyjskiego (Dz. U. R. P. Nr. 70, poz. 470), zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 29 listopada 1920 roku, wydanem w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie przejęcia przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu urzędów probierczych na obszarze b. zaboru austrjackiego oraz zmiany przepisów probierczych, obowiązujących na tym obszarze (Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr. 5, poz. 21), wprowadza się następujące zmiany:

1) § 2 otrzymuje brzmienie następujące:

„Uprawnienia i obowiązki Dyrekcyj Skarbowych w sprawach probierczych przechodzą na Ministerstwo Przemysłu i Handlu".

2) § 6 uchyla się.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dn. 10 listopada 1926 r.

Minister Przemysłu i Handlu: (—) **E. Kwiatkowski.**

Minister Skarbu: (—) **G. Czechowicz.**

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu

z dnia 9 listopada 1926 r.

o utworzeniu Warszawskiego Urzędu Probierczego oraz zakresie działania tego Urzędu tudzież Urzędów Probierczych w Krakowie, we Lwowie i w Wilnie.

(Dz. U. R. P. z dnia 10 listopada 1926 r. Nr. 113, poz. 659).

Na mocy ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o upoważnieniu Ministra Przemysłu i Handlu do wydawania zarządzeń w zakresie nadzoru nad przemysłem złotniczym i handlem wyrobami złotniczemi oraz organizacji urzędów probierczych na obszarach b. zaborów austrjackiego i rosyjskiego (Dz. U. R. P. Nr. 70, poz. 470) tudzież rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 lipca 1922 r. w sprawie rozciągnięcia wymienionej ustawy na obszar województw: nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego oraz powiatów: białowieskiego, grodzieńskiego i wołkowyskiego województwa białostockiego (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 570) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 lipca 1922 r. w sprawie rozciągnięcia tejże ustawy na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 69, poz. 619) w brzmieniu sprostowanem obwieszczeniem (Dz. U. R. P. Nr. 104, poz. 971) zarządza się, co następuje:

§ 1. Tworzy się Warszawski Urząd Probierczy z siedzibą w Warszawie, któremu podlegają obszary województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, poleskiego i wołyńskiego.

§ 2. Do zakresu działania Warszawskiego Urzędu Probierczego, tudzież Urzędów Probierczych w Krakowie, we Lwowie i w Wilnie należą następujące czynności:

1) próbowanie i cechowanie wyrobów i zlewków z metali szlachetnych;

2) dokonywanie prac analityczno-chemicznych;

3) badanie zawartości metali szlachetnych w monetach i zlewkach;

4) wymierzanie i pobieranie opłat probierczych;

5) bezpośredni nadzór nad przedsiębiorstwami wyrobu i sprzedaży przedmiotów z metali szlachetnych i wydawanie świadectw złotniczych;

6) wszczynanie i prowadzenie w sądach spraw karnych o wykroczenia przeciwko przepisom probierczym;

7) orzecznictwo administracyjne I instancji w sprawach probierczych;

8) popieranie i wykonywanie ustawowej ochrony przemysłu złotniczego.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dn. 10 listopada 1926 r. Równocześnie tracą moc obowiązującą wszelkie przepisy i zarządzenia niezgodne z niniejszem rozporządzeniem.

Minister Przemysłu i Handlu: (—) **E. Kwiatkowski.**

Minister Skarbu: (—) **G. Czechowicz.**

*

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 22 października 1926 r.

w sprawie wykonania ustawy o monopolu zapałczanym.

Na zasadzie art. 34 ustawy o monopolu zapałczanym z dnia 15 lipca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 83, poz. 561) zarządza się co następuje:

§ 1. Zapalniczki, znajdujące się w handlu w dniu 1 października 1925 r., zgłoszone do dodatkowego opodatkowania na zasadzie §§ 40 — 44 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 25 września 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 100, poz. 707), mogą być sprzedawane bez wybicia na nich znaczka podatkowego nie dłużej, jak do 31 grudnia 1926 r.

Po upływie tego terminu zapalniczki znajdujące się w obrocie handlowym, niezaopatrzone znaczkiem podatkowym, uważane będą jako nieopodatkowane.

Zapas zapalniczek nierozsprzedanych do końca grudnia 1926 r. winien być przesłany urzędowi probierczemu, celem wybicia znaczka podatkowego. Na dowód zapłaty przypadającego podatku od tych zapalniczek ma sprzedawca załączyć pokwitowanie odnośnej kasy skarbowej.

Od zapasu zapalniczek, od których podatek został już w swoim czasie wpłacony do kasy skarbowej, urząd probierczy pobierze li tylko należność manipulacyjną, przewidzianą w § 30 wyżej wymienionego rozporządzenia.

§ 2. Wzory znaczków podatkowych dla zapalniczek wyrobu krajowego oraz zagranicznego pochodzenia podaje się w załączniku do niniejszego rozporządzenia.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dn. ogłoszenia. Równocześnie traci moc obowiązującą przepis, zawarty w § 45 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 25 września 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 100 poz. 707).

Minister Skarbu: **G. Czechowicz.**

Nowa kolejowa taryfa towarowa i osobowa.

Z dniem 1 grudnia r. b. weszła w życie podwyżka kolejowej taryfy towarowej i osobowej.

Opłaty taryfy osobowej zostały podwyższone o 10%, przyczem jednak taryfa dla ruchu podmiejskiego oraz opłaty przewozowe za bagaż i przesyłki nadzwyczajne pozostały bez zmiany, co ma wielkie znaczenie dla licznych rzesz urzędników i robotników, dojeżdżających codziennie do większych ośrodków miejskich i przemysłowych.

Bilet III klasy na przestrzeni 100 km. kosztować będzie 5.50 zł. (dawniej 5 złotych). Za tę samą przestrzeń koleje niem. pobierają za bilet III kl. 10.60 zł., zaś za bilet IV kl. — 7 zł. Różnice te są jeszcze większe przy dalszych przejazdach. I tak, przy odległościach 500 km. bilet III kl. w Polsce będzie kosztował 23.60 zł. (dawniej 21 zł.), zaś w Niemczech 53 zł., a więc prawie dwa razy tyle. Jest to jaskrawym przykładem, o ile niższą jest polska taryfa od taryfy niemieckiej.

O ile chodzi o taryfę towarową, to podwyżka wynosi również 10% dotychczasowych opłat, nie obejmuje jednak ona opłat stacyjnych, co redukuje przeciętną zwyżkę do 8%. Ponadto opłaty za przewóz towarów najtańszych, według najniższej taryfy wyjątkowej, podwyższone zostały o 5%, co, wobec pozostawienia opłaty stacyjnej bez zmiany, da przeciętną zwyżkę 4%.

Jak minimalnie podwyżka ta obciąża koszty przewozu towarów, świadczą o tem zestawienia cyfrowe. I tak, przy odległości 300 km., podwyżka opłat wynosi kolejno za 100 kg. danego towaru dla: ziemniaków 10 gr., mięsa wołowego i wieprzowego 30, mąki żytniej i pszennej 30, pszenicy i żyta 20 gr.

Różnica na jednym kg. wynosi przeciętnie zaledwie ¼ część gr. Jak koła oficjalne „dowodzą" w żadnym wypadku nie może to wpłynąć na zwyżkę cen towarów, gdyż minimalną nadwyżkę tę powinien ponieść producent i sprzedawca, nie przerzucając jej na barki konsumenta.

Targ Wiosenny w Królewcu.

Wiosenny Targ w Królewcu (14. Niemieckie Targi Wschodnie) odbędzie się w czasie od 20—23 lutego 1927 r.

15. Niemieckie Targi Wschodnie tradycyjnym zwyczajem połączone będą z wielką wystawą rolniczo-przemysłową.

Podatki w grudniu.

Na podstawie urzędowych danych podajemy poniższy kalendarzyk terminów płatności podatkowych w grudniu.

1) Do 15 grudnia włącznie wpłata państwowego podatku przemysłowego od obrotu, osiągniętego w poprzednim miesiącu przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorji i przemysłowe I—V kat., prowadzące prawidłowe księgi handlowe oraz przedsiębiorstwa sprawozdawcze.

2) W ciągu miesiąca grudnia należy nabywać świadectwa przemysłowe i karty rejestracyjne na rok 1927.

3) Państwowy podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę — w ciągu 7 dni, licząc od dnia, w którym dokonano potrącenia podatku.

Nadto płatne są podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności w miesiącu grudniu r. b., tudzież kwoty podatków odroczonych i rozłożonych na raty z terminem płatności w tym miesiącu.

Zmiana w Królewskiej Hucie.

W Zjednoczonych Hutach Królewskiej i Laury nastąpiła ważna zmiana. Dyrektor naczelny kopalń węgla p. Pietsch zyskuje w d. 1 grudnia zastępcę. Jest nim Polak **inż. Robert Sznapka**, radca górniczy, rodem ze Śląska Cieszyńskiego. Jak się dowiadujemy, nowy dyrektor w pierwszych dniach grudnia wyjeżdża na dwa tygodnie na objazd kopalń westfalskich, karwińskich i czeskich, gdyż kopalnie Zjednoczonych Hut mają być zmodernizowane Objęcie naczelnego stanowiska w towarzystwie, mającem $2^1/_2$ do 3 miljonów tonn węgla rocznej produkcji, przez Polaka zostało powitane na Śląsku z ogólnem uznaniem.

Statuty Spółek

„Pierwsza Fabryka Lokomotyw w Polsce", Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie powiększyła kapitał zakładowy o 2.000.000 złotych oraz otrzymała zezwolenie na zmianę par. 5 statutu, który brzmi obecnie: „Kapitał zakładowy Spółki wynosi 4.000.000 (cztery miljony) złotych, podzielonych na 80.000 (osiemdziesiąt tysięcy) akcyj wartości nominalnej po 50 (pięćdziesiąt) złotych, a mianowicie na 64.000 akcyj zwykłych i 16.000 akcyj z ograniczonem prawem głosu.

*

„Towarzystwo Akcyjne Zakładów Górniczo - Hutniczych i Fabryk „Stąporków" powiększyło kapitał zakładowy o zł. 63.332 drogą przeliczenia tej kwoty z kapitału zapasowego Spółki oraz otrzymało zezwolenie na zmianę par. 8 statutu, który brzmi obecnie' „Kapitał zakładowy Spółki określa się na zł. 2.250.000, podzielonych na 45.000 akcyj po złotych 50 każda".

*

Spółka Akcyjna pod firmą: **„Podkarpackie Towarzystwo Elektryczne, Spółka Akcyjna we Lwowie,** otrzymała zezwolenie na zmianę statutu oraz powiększenie kapitału zakładowego. Kapitał akcyjny został powiększony o 500.000 złotych i wynosi obecnie 1.000.000 złotych, podzielonych na 100.000 sztuk akcyj imiennych, nominalnej wartości złotych 10 każda.

*

Płaszowska Fabryka Dachówek i Cegieł, Spółka Akcyjna w Krakowie", otrzymała zezwolenie na powiększenie kapitału zakładowego o zł 475.000, czyli do 500.000, drogą przelania do kapitału zakładowego sumy zł. 475.000 z nadwyżki, powstałej od przewalutowania wartości majątku Spółki. A więc kapitał zakładowy Spółki wynosi obecnie zł. 500.000 i podzielony jest na 2.500 sztuk akcyj na okaziciela opiewających nominalnej wartości zł. 200 każda.

Terminarz Zebrań Spółek Akcyjnych

— **Rada Zawiadowcza Płaszowskiej Fabryki Dachówek i Cegieł S. A. w Krakowie,** zawiadamia niniejszem Akcjonarjuszów, że **II Walne Zgromadzenie** odbędzie się dnia 11 grudnia 1926 r. o godz. 5-tej po poł. w biurze Spółki przy ul. Radziwiłłowskiej nr. 19.

*

— **Zarząd huty szklanej „Feniks", S. A. w Piotrkowie** zawiadamia pp. akcjonarjuszów, że **Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie** odbędzie się 18-go grudnia r. b., o godz. 4-tej po poł. w lokalu Spółki w Piotrkowie. (Bliższe szczegóły zawarte są w „Monitorze Polskim" nr. 270 z dn. 24 listopada 1926 r.).

NOWE WYDAWNICTWA

„THE POLISH ECONOMIST" No. 6. Starannie wydane i bogato ilustrowane pismo w języku angielskim, informujące zagranicę o stanie gospodarczym kraju. W zeszycie 6-ym, jak w miesiącach poprzednich, poza artykułami, poświęconemi poszczególnym gałęziom przemysłu i handlu polskiego, poruszone zostały zagadnienia bieżące; tytuły niektórych artykułów podajemy poniżej: „Review of the economic situation in September", „Polish reply to the bankers' Manifesto", Polish economic initiative in the Near East", „Competition between the Baltic ports", „Public credit in Poland", „The production of iron" i inne.

Złoty w dniu 1 grudnia 1926.

Gdańsk przekaz 57.03 — 57.17, gotówka 57.15 — 57.30, **Londyn** przekaz 43.50, **N. Jork** przekaz 11,75, **Ryga** przekaz 64, **Amsterdam** przekaz 25, **Praga** przekaz 372—378, gotówka 372.50 — 376.50, **Budapeszt** gotówka 7830 7930, **Wiedeń** przekaz 78.30 — 78.80, gotówka 78.60 — 79,60, **Bukareszt** przekaz 2120, **Czerniowce** przekaz 2100, **Zurych** przekaz 57.50, **Berlin** przekaz na Warszawę lub Poznań 46.38 — 46.62, przekaz na Katowice 46.33 — 46.57, gotówka 46.31 — 46.79, **Medjolan** przekaz 264.

Zapytania, nadeszłe do działu informacyjnego Tow. Wydawniczego „KUPIEC" w Poznaniu

Do każdego zapytania prosimy dołączyć 50 gr. Wszystkim interesentom odpowiadamy listownie, częstokroć kilkakrotnie.

Nr. 2156. Które firmy wyrabiają numerki stalowe (Stahlziffern) do wybijania w żelazie i stali?

Nr. 2210. Które firmy wyrabiają latarki stajenne?

Nr. 2230. Uprasza się o podanie wytwórni lub hurtowni, która dostarcza korkowce i korki do strzelania.

Nr. 2233. Proszę o podanie fabryki, która wyrabia zamki wpustowe do szaf (Einlass i Einsteckschloesser) w dobrym gatunku, oraz zawiasy do wrót z hakami?

Nr. 2234. Która fabryka wyrabia łapki żelazne na lisy?

Nr. 2241. Prosimy o podanie korzystnego źródła zakupu lasek trzcinowych.

Nr. 2227. Proszę o podanie fabryk, które dostarczają śrubek z mosiężnej blachy (t. zw. Messingblechverschraubungen für Petroleumkannen) do baniek naftowych?

Nr. 2206. Które firmy krajowe produkują gryziarki uniwersalne (Fräsmaschinen) do wyrobu trybów stożkowych i ślimakowych?

Bloki i tarcze filcowe

wszelkiego rodzaju dostarcza

R. KUNERT i Ska T. z o. p.

Poznań, Plac Św. Krzyski 1

— Telefon nr. 29-21 —

818

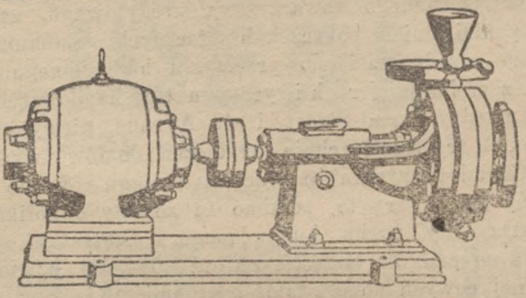
Maszyny do krojenia chleba

wyrabia jako swoją specjalność

A. Ambrożkiewicz

Poznań, Bydgoska 2

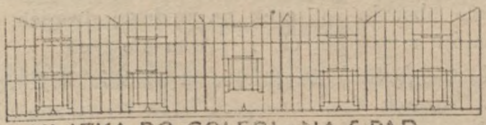
456

3240 **POMPY ODŚRODKOWE**

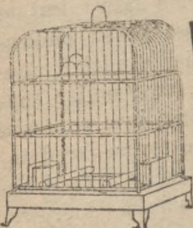
dla każdego rodzaju cieczy i każdą wydajność dostarcza:

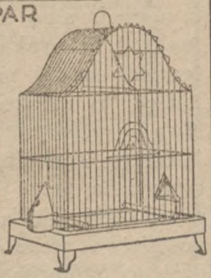
Fabryka maszyn górniczych, Katowice-Załęże

KLATKA DO GOŁĘBI - NA 5 PAR

DO SKŁADANIA

Wytwórnia klatek

druciano - metalowych

dla ptaków, gołębi, papug itd.

Hurtownie - Detalicznie

M. Schmidt - Poznań

ul. Dąbrowskiego 52 Tel. 6961

3850

Wypielacze „Hexe" od 1,75 do 4 m.

najdoskonalsze wypielacze, niezbędne do intensywnej uprawy roli 2638

Siewniki „Dehne" i „Zimmermann"

Pługi, kultywatory, lemiesze i odkładnie

Cepy do młócenia, stal resorową

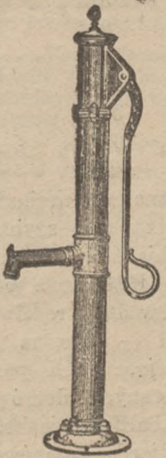
poleca

Adolf Krause & Co., T. z o. p.

Toruń Mokre. Telefon Nr. 646.

3050

POMPY RÓŻNEGO RODZAJU

2978

do zapędu ręcznego, manegem i mechanicznego, do studzien zwykłych i głębokich

Wiercenie studzien

zwykłych i artezyjskich

J. Kopczyński i Sp.

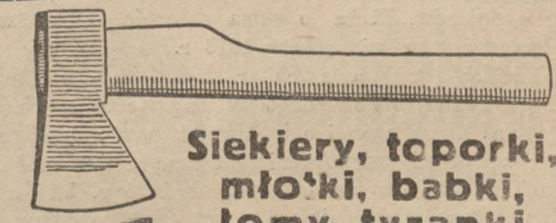
Poznań, ul Łazarska 30

Nr. tel. 60-42 Rok zał. 1893

Fabryka pomp i przedsiębiorstwo wiercenia studzien

ODDZIAŁ W BYDGOSZCZY

ul. Dworcowa nr 46

Siekiery, toporki, młotki, babki, łomy, tyranki

i inne wyroby masowej produkcji kuźnictwa poleca

FABRYKA MASZYN I MŁOTOWNIA

OŁDAKOWSKI i NEUMARK

2763 właśc.: Edward Neumark

ŁÓDŹ - UL. ZAKĄTNA 81.

DZIAŁ BUDOWLANY i DRZEWNY

Budownictwo w Stanach Zjednoczonych.

Przemysł budowlany w Stanach Zjednoczonych, będący poza kolejnictwem i budową samochodów jednym z najgłówniejszych konsumentów żelaza i stali, zajmuje w gospodarstwie Stanów znaczenie pierwszorzędne.

Przed wojną budownictwo tamtejsze rozwijało się stosunkowo powoli. Najlepiej świadczą o tem dane statystyczne, zamieszczone w tygodniku ,,Le Batiment". Według informacji ,,Przeglądu Gospodarczego" nr. 18 z dnia 15. 9. rb. przeciętna roczna wartość nowych budowli w 200 miastach w okresie 1907—10 określa się sumą 630 miljonów dolarów. Suma ta wzrasta do 800 miljonów rocznie w latach 1913—16 r. W ciągu tych 10 lat przestrzeń zabudowana w kraju wzrasta 27 krotnie. W ciągu lat wojennych, kiedy wszystkie siły produkcyjne kraju zostały skierowane na zaspokojenie potrzeb wyjątkowych — wojennych — wartość wybudowanych objektów obniża się do 450 milj. dolarów (1918 r.) przyczem suma ta obejmuje również budowle, wzniesione dla celów wojskowych.

Wskutek zastoju w budownictwie, z chwilą zakończenia wojny, Stany Zjednoczone stanęły wobec braku pomieszczeń, w pierwszym zaś rzędzie pomieszczeń mieszkalnych. W tej dziedzinie sytuację pogorszył jeszcze silny przypływ ludności wiejskiej do miast.

Stąd zaś wynikł kolosalny rozwój budownictwa, poczynając już od 1918 r. Rozmiary ruchu budowlanego ilustrują poniższe cyfry dla 310 największych miast: (w milj. dolarów)

Rok	Wartość wznies. bud.
1919	514
1920	634
1921	1870
1922	2808
1923	3449
1924	3615
1925	4033

Z tabelki tej wynika, że wartość wznoszonych budowli wzrastała z roku na rok w tempie nadzwyczaj szybkiem. W roku 1925 wartość wybudowanych objektów przekracza blisko 8 krotnie odpowiednią cyfrę dla 1919 r., a blisko 5 krotnie wartość budowli wzniesionych w 1916 r. Zwraca uwagę fakt, że depresja gospodarcza 1921 — 22 r. na przemyśle budowlanym prawie się nie odbija. Jeśli porównać cyfry, dotyczące wartości wybudowanych domów w 354 miastach — rezultaty będą jeszcze bardziej jaskrawe: w 1924 r. wyraża się ona sumą 3,7 miljarda dolarów, — w 1925 — 4,4 miljarda dolarów. Innemi słowy — wartość robót budowlanych zwiększyła się w ciągu roku o 0,7 miljarda dolarów, która to suma znacznie przekracza wartość budowli, wzniesionych w 1918 r.

W celach porównawczych przytoczyliśmy powyżej daty, dotyczące ruchu budowlanego w najznaczniejszych ośrodkach życia. Jeśli chodzi o budownictwo w całym kraju, to zgodnie z danemi urzędowemi, dotyczącemi budowli zarejestrowanych, wartość wzniesionych w 1925 r. budowli wynosi około 6 miljardów dolarów, przyczem do sumy powyższej należy doliczyć conajmniej 10% jako wartość budowli, które w statystyce urzędowej nie zostały uwzględnione. Z sumy tej — 6.6 miljrd. dol. — poważna część — 1.047 milj. dolarów — przypada na New-Jork; za nim idzie Chicago — 427 milj. dolarów.

Porównanie danych powyższych z przedwojennemi, bez uwzględnienia blisko 80% wzrostu kosztów budowy w porównaniu z 1913 r. — daje obraz niewłaściwy. Ale nawet biorąc pod uwagę ten wzrost — wartość budowli, wzniesionych w 1925 r., przewyższa odpowiednią cyfrę dla 1913 roku o 145%.

Ruch budowlany w roku bieżącym rozwija się w Stanach Zjednoczonych coraz bardziej intensywnie. W ciągu pierwszych czterech miesięcy ogólna ilość wzniesionych budowli przekroczyła o 25% odpowiednie dane dla tegoż okresu w 1925 r. W ciągu stycznia i lutego tylko wartość wzniesionych budowli przekroczyła 1 miljard dolarów w porównaniu z 598 miljn. dol. w styczniu i lutym 1925 r.

Ogromny rozwój ruchu budowlanego nie był i nie jest jednak równomierny w całym kraju. W niektórych miejscowościach budowle wznoszone były z szybkością gorączkową w celach wybitnie spekulacyjnych. W innych natomiast zaobserwować można było nawet zastój w budownictwie lub bardzo słabą działalność budowlaną. Największa ilość budowli przypada na stany południowe, w których wartość wzniesionych budynków w 1925 r. o 32% przewyższyła cyfry 1924 r.

Ruch budowlany w zupełności prawie nie uwzględnił faktycznych rozmiarów kryzysu budowlanego powojennego i przez nikogo nie był kontrolowany. Stąd, dzięki kolosalnemu rozwojowi budownictwa, w chwili obecnej można zaobserwować już pewnego rodzaju hypertrofję budowlaną.

Skutki nadprodukcji budowlanej dają się już odczuwać. W większych miastach renty wykazują poważny spadek. W wielu domach, wzniesionych dla celów handlowych, ogromne powierzchnie są nie zajęte. Jeden z dyrektorów poważnego towarzystwa kredytowego, zajmującego się udzielaniem pożyczek hipotecznych, zakomunikował niedawno przedstawicielom przemysłu budowlanego, że w jednym z najbardziej ruchliwych punktów handlowych New-Yorku, między Canal-Street i 42 Avenue, niewynajęta w marcu 1924 r. powierzchnia użyteczna domów, wynosząca 5 milj. kwadratowych stóp, wzrosła w ciągu roku do 11.150 tys. stóp kw. Cyfry te, pomimo że zostały opublikowane, nie wstrzymały ruchu budowlanego. Statystyka notuje mnóstwo wypadków, w których od 60—90% powierzchni użytecznej nowych domów stoi pustkami. Kiedy w r. 1923 wynajęcie jednej stopy kwadratowej kosztowało 5—7 dolarów, to już obecnie może być otrzymaną za 1 dolar. Dyrektor zaznaczył, że w ciągu 40 lat swej pracy zawodowej był świadkiem nie jednego kryzysu w budownictwie. Nadchodzący jednak kryzys wydaje mu się gorszym i silniejszym, niż jakikolwiek inny. Wystarczy stwierdzić, że ani jedno z większych i poważnych towarzystw kredytowych nie udziela obecnie pożyczek na budowę drogich, luksusowych domów mieszkalnych i przemysłowych.

Jeśli uwzględnić, że prawie wszystkie kryzysy gospodarcze w Stanach Zjednoczonych były wywołane niezdrową i nieracjonalną działalnością budowlaną, że wobec taniości kredytu na rynku amerykańskim niezmiernie łatwo jest otrzymać środki na sfinansowanie dowolnego planu budowlanego, że wreszcie w akcji budowlanej bierze udział mnóstwo gospodarczo słabych jednostek, które, wyzyskując konjunkturę, spekulują na budowlach i mogą być poprostu zgniecione przy pierwszych wahaniach na rynku kredytowym, stanie się jasnem, że obecny spekulatywny rozwój budownictwa może już w niedalekiej przyszłości doprowadzić do ogólnego przesilenia gospodarczego w kraju. Przemysł budowlany jest jednak wobec tych zjawisk bezsilny.

Lakier kolodynowy

(Zaponlack)

jako ochronę przeciw rdzy dla polerowanych i toczonych części maszyn niklowych, miedzianych etc.

à klg. 10.— zł.

oferuje

Laboratorjum Techniczne • Grudziądz

Pańska 22.

Na życzenie próbki. 3221 Na życzenie próbki.

„Der Eisenhändler"

Otto Hoffmanna Wydawnictwo w Bunzlau na Śląsku.

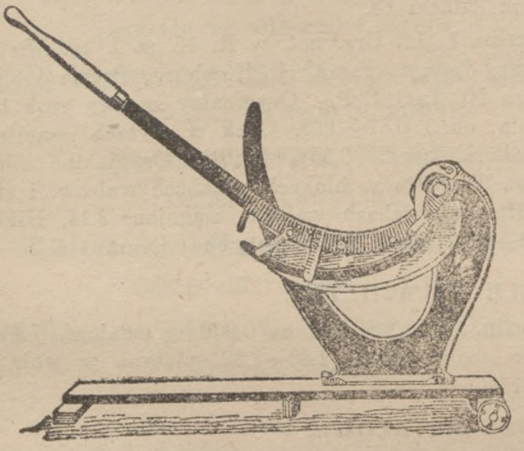
Znane najlepsze i ulubione pismo fachowe dla branży żelaza, towarów żelaznych, narzędzi, sprzętów domowych i kuchennych oraz handlu maszyn itp. Najlepszy informator źródeł zakupu i organ ogłoszeniowy dla wymienionych branż.

Wychodzi od 30-tu lat i dwa razy w tygodniu.

Abonować można z przesyłką włącznie za 13.50 zł. kwartalnie w admin. „Rynku Metal. i Masz." w Poznaniu, Wielka 10. Telef. 2277

Kalendarze „Eisenhändler" jeszcze na składzie, 1 egz. kosztuje 9,— mkn

(Płatne w złotych polskich po kursie dnia) i koszta poleconej przesyłki

Nóż do krajania słomy na ściółkę

„IDEAŁ"

własny ulepszony wyrób

2214

dostarcza

Centrala Pługów Parowych T. z o. p.

Fabryka Maszyn

Telef. 6950 — 6117 **Poznań** Piotra Wawrzyniaka 28/30

Adres telegr.: „Centropług-Poznań"

Biuro Techniczno-Handlowe

Lisiewski i Glaser

Jeneralne Przedstawicielstwo na Poznańskie i Pomorze i składnice fabryczne

„Berson" Polska Fabryka Wyrobów Gumowych S. z o. o. w Krakowie

Fabryki gaśnic ręcznych „Perkeo" Tow. z ogr. por. w Wiedniu

Poznań, ul. 27. Grudnia 16, dom tylny - Tel. 50-16

Adres telegraficzny: „Technohandel".

Posiada na składzie:

Pasy skórzane, z sierści wielbłądziej, konopne i bawełniane.

Płyty uszczelniające org. „Klingerit", Laserit, azbestowe i gumowe.

Szczeliwo konopne, bawełniane, azbestowe, talkumowe i gumowe.

Węże gumowe tłoczące, spiralowe, do pary, parciane i parciane wewnątrz gumowane wszelkich wymiarów.

Armatura do pary, wody i gazu.

Szkła wodowskazowe rurkowe org. „Klingera" i wazowe do oliwiarek kroplowych.

Smarownice różnych typów.

Manometry oraz **kurki** kontrolne.

Wełna oraz **ścierki** do czyszczenia maszyn.

Lampy i kolby benzynowe do lutowania - Szczotki stalowe
Flice techniczne - Fibra w płytach i laskach

oraz wszelkie inne ARTYKUŁY TECHNICZNE potrzebne dla przemysłu i rolnictwa 2997

Dostawa: do biur technicznych, kolei, cukrowni, gorzelni, browarów i fabryk.

Pierwsza Cieszyńska fabryka towarów metalowych, żelaznych i czarno-blaszanych

J. Pipersberg, Polski Cieszyn

Założona 1903 Specjalność Telefon 186

Największe i konkurencyjnie najzdolniejsze przedsiębiorstwo w tej branży

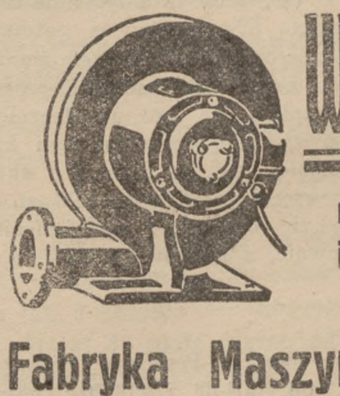

Ceny bezkonkurencyjne

RURY I KOLANA

oraz **wszelkie części** do piecy pokojowych i kuchennych, jako też każdego rodzaju artykuły żelazno-blaszane, wchodzące w zakres tegoż działu 2841a **Skora i rzetelna obsługa!**

Wentylatory

na każde ciśnienie i każdą wydajność

dostarcza

Fabryka Maszyn Górniczych

3296 **w Załężu.**

Drobne wiadomości

Odłożenie zjazdu kupców i przemysłowców drzewnych.

Na posiedzeniu komitetu organizacyjnego z dnia 29 listopada r. b. uchwalono odłożyć zjazd przemysłowców i kupców drzewnych z całej Polski do dnia 14—16 stycznia roku 1927. Przyczyną odłożenia zjazdu jest konieczność lepszego przygotowania materjału i okres przedświąteczny. Posiedzenia komitetu organizacyjnego odbywają się w siedzibie Rady Naczelnej Związków Drzewnych w Warszawie w każdy poniedziałek o godz. 6-tej wiecz.

Popierajmy przemysł krajowy.

Izba przem.-handlowa w Poznaniu podaje do wiadomości zainteresowanym, że firma „Karmer", Wytwórnia Papieru Szklanego i Szmerglowego i pokrewnych artykułów w Gostyniu, ul. Szeroka 2, podjęła fabrykację papieru szklanego i szmerglowego etc.; próbki znajdują się w Izbie przem.-handlowej w Poznaniu.

Transakcje Century Co Ltd

Sp. Akc. Century Co Ltd., eksploatująca poręby Białowieży, sprzedała w ostatnich dniach firmom niemieckim kilka większych partyj drzewa. Między innemi firma berlińska „Berliner Holzkantor" nabyła 25.000 m sześc. sosnowych bloków odziomkowych I-ej klasy po 46 sh za 1 metr sześc., franco wagon granica. Pozatem wielki gdański eksporter drzewny J. Goldberger nabył od Century Co Ltd. 10.000 mtr. sześc. kloców olszowych. Wymienione firmy, mające ustalone stosunki w Londynie, zamierzają sprzedać owe drzewo na rynku angielskim.

Regulowanie ceny cegły.

Cegielnie miały ruch w bieżącym roku znacznie większy, aniżeli przewidywały, wskutek nieco większego ruchu budowlanego. Nawet w ostatnim miesiącu widzimy w cegielniach duże ożywienie i wyczerpywanie zapasów. Ceny w poszczególnych cegielniach kształtowały się niejednolicie i to samo widzimy obecnie, a mianowicie silniejsze finansowo sprzedawały cegłę znacznie drożej, bo mniejwięcej od 62 do 65 zł za 1000 szt. fr. wagon Warszawa, podczas gdy słabo stojące finansowo sprzedawały ją od 55, a nawet od 50. Tego rodzaju wahania cen są nienormalne i dlatego też cegielnie mniejsze stopniowo zaczynają podnosić swe ceny, podczas gdy silniejsze utrzymują je na dawniejszym poziomie.

Z rynku materjałów budowlan., drzewa, metali, blachy i żelaza

MATERJAŁY BUDOWLANE.

Warszawa, 2. 12. Udzielane na rynku cementu od dwóch tygodni rabaty, Syndykaty Warszawski i Małopolski zaczęły stopniowo obniżać. O ile jeszcze dwa tygodnie temu wysokość rabatu, przy pokryciu 50-procentowem gotówką, przekraczała jeszcze 50%, o tyle dziś po stopniowem zmniejszaniu się tychże, można go nabyć zaledwie z 15-procentowym rabatem, przyczem zapłata ma być uskuteczniona zgóry. Wobec tego rodzaju sytuacji, zmuszeni byli hurtownicy podnieść ceny u siebie, tak, że dziś loco skład można nabyć cement mniej więcej po 7.50 do 8.00 zł. za 100 kg. Hurtownicy liczą się bowiem z podniesieniem dalszem ceny przez cementownie, a mianowicie do 7.50 fr. st. załadowania za 100 kg.

DRZEWO.

Warszawa, 1. 12. Parowa Fabryka Posadzek Dębowych, Jakób Zymann (Gęsia 30, tel. 404-32 i 216-70): notuje za metr kw. dębowej klepki posadzkowej loco skład, gatunek eksportowy 1.00 dol., 1-szy gat. — 8.50 zł., 2-gi gatunek — 7.75 zł. Tafle posadzkowe od 14—23 zł. za metr.

Gdańsk, 1. 12. Firma berlińska David Francke Söhne kupiła od Gdańsko-Ang. Tow. Handl. 20.000 metr. sześc. wyborowych dłużyc sosnowych po cenie 34 sh za 1 mtr sześc. franco wagon granica. Firma Denny, Mott et Dickson w Gdańsku nabyła od związku Nadsłuczańskich przemysłowców leśnych w Warszawie .7000 metrów sześc. kloców dębowych i 3.000 metrów sześc. plansonów dębowych po cenie ruchomej.

METALE.

Warszawa, 1. 12. Ceny metali na rynku warszawskim pozostają bez zmiany, nie mogła się tu odbić słabsza tendencja na miedź na rynkach światowych. Notowano w Ł za tonnę metryczną loco skład: miedź standart Ł 63, elektrolityczna 73, cyna Banca 335, ołów miękki hutniczy 36, cynk hutniczy 38, nikiel czysty 183, aluminjum 128, antymon chiński 68.

Berlin, 1. 12. Urz. not. w R. M. za 1 kg. Miedź elektroliczna, dostawa zaraz, cif Hamburg, Brema lub Rotterdam (za 100 kg.) 130$^1/_2$. Oryginalny surowy cynk hutniczy (w woln. obr.) 0,67—0,68, Cynk w płytach remelted zwykłej jakości handl. 0,59$^3/_4$—0.60$^1/_4$, Oryginalne aluminium hutnicze 98—99% w blokach, sztabach walcow. i ciągnion. 2.10, dtto w sztabach walcow. ciągnion. 2.14, Nikiel czysty 98—99% 3.40—3.50, Antymon Regulus 1.20—1.25.

METALE SZLACHETNE.

Berlin, 1. 12. Srebro ca 0,900 w sztabach 74$^3/_4$—75$^3/_4$, złoto w woln. obrot. 2.80—2.82, platyna w woln. obrot. 13 — 15$^1/_2$.

WYROBY METALOWE.

Warszawa, 1. 12. Odlewy metalowe notuje się 0,62 — 0,85 zł. za kg loco fabryka zależnie od wielkości i fasonu pojedyńczej sztuki. Rury stojąco lane, wodociągowe za 100 kg. 51 zł., plus dopłata za odpowiedni wymiar; fasony notuje się o 10—15 zł. na 100 kg. drożej zależnie od formy. Ceny powyższe rozumieją się fr. st. załadowania przy pełno wagonowych zamówieniach.

BLACHA.

Warszawa, 1. 12. „Polska Cynkownia", Warszawa, Piękna Nr. 11a, notuje następujące ceny za kg. fr. wagon st. Warszawa: blacha ocynkowana I gat. 20 ark. w snopku 1.10 zł. — 22 ark. w snopku zł. 1.15.

Warszawa, 1. 12. Dom Handlowy A. Gepner, Warszawa, Grzybowska 27, notuje następujące ceny orjentacyjne w złotych za 1 kg: blacha aluminjowa 8.10, cynkowa, cena zasadnicza 1.88 franco Warszawa, drut cynkowy 5, aluminjowy 12 złotych.

HACELE.

Sosnowiec, 1. 12. Hacele „Podkowa" notuje: za Nr. 6 zł. 6, Nr. 8 zł. 7.50, Nr. 10 zł. 9, Nr. 12 zł. 10. Tendencja mocniejsza.

ŻELAZO.

Nowy-Bytom, 1. 12. Surówka odlewnicza Huty Pokoju Nr. 1 (Friedenshütte P. G. S. — reprezentacja S. A. Wdowiński w Warszawie), cena za tonnę 200 zł. loco stacja Nowy-Bytom.

SMARY.

Lublin, 1. 12. Na rynku smarów wozowych oraz technicznych zainteresowanie w dalszym ciągu duże. Ceny za 100 kg loco st. Lublin: smar ciemno-zielony zł. 65, smar wozowy 67, smar do maszyn Towotte'a 90. Tendencja utrzymana.

B-cia Schmidt

Bydgoszcz, ulica Toruńska 1

HURTOWNIA ŚRUB

Reprezentują następujące firmy:

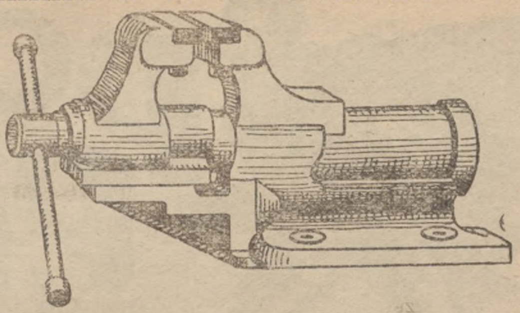
Metalowe Zakłady Hutnicze Schaefer i Schael, Katowice
metale wszelkiego rodzaju

Gerdes, Przemysł Fosforbronzu Sp. z ogr. odpow. Katowice
armatury i odlewy metalowe

Simonswerke, Rheda
okucia budowlane 2372

Stahlschmidtwerke, Cronenberg
narzędzia rękodzielnicze

Tillmann'sche Schlittschuhfabrik Remscheid
łyżwy

IMADŁA

dostarcza w różnych wielkościach
Fabryka Maszyn Górniczych
KATOWICE - ZAŁĘŻE.

3801

W. KATAFIAS - TORUŃ

Najstarsze przedsiębiorstwo na Pomorzu.

Telefon 447 — Adres telegr.: W. Katafias, Toruń. — Telefon 447

SPRZEDAŻ	WYTWÓRNIA
maszyn do pisania i urządzeń biurowych, samochodów, motocykli, wszelk. akcesoryj, rowerów, maszyn do szycia, wirówek do mleka, oraz wszystkich części zapasowych i przyborów; opon i węży, oliwy, tłuszczy i benzyny najprzedniejszej jakości.	nowych części precyzyjnych i reparacje różnych aparat w, maszyn do pisania, motocykli. **WYKONANIE** wszelkich prac tokarskich, emaljowanie części metalow. i reparacja gum samochodowych

Zastępstwo motocykli ‚B.S.A', ‚A.J.S', ‚Triumph', ‚D.K.W.'
i dostawa wszystkich innych fabrykatów.
Wielki wybór wszystkich oryg. części do samochodów „FORD" zawsze na składzie
STACJA BENZYNOWA 2855

ŁYŻWY

oraz wszelkie artykuły do sportu zimowego hurtowo i detalicznie poleca: 3955

K. Parafiński i S-ka, Kraków
ul. Sławkowska 14.

POMORSKA SKŁADNICA SUROWCÓW
T. CZACHOWSKI w TORUNIU
ul. Czerwona Droga.
Telef. 806

Zakup:
żelaza starego, metali, kości, szmat, papieru, stłuczek szklanych i p.

Sprzedaż:
żelaza sztab., blach, bednarki i podków

Zamiana:
żelaza starego na żelazo nowe i użytkowe

Specjalność: Demontaż i zużytkowanie starych urządzeń fabrycznych.

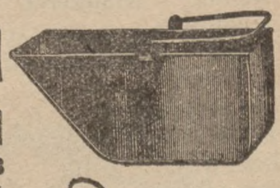
Hurt Detal

F.T.S.

Fabryka Wyrobów Metalowych i Blaszanych

FR. STREHLAU - TORUŃ

TELEFON 188 TELEFON 188

Skrzynki do węgla, czarno lak. i pocynk. — Wiadra do sypania węgla, czarno lak. i pocynk. — Kubły do popiołu czarno lak. — Szufelki do węgla czarno lak. i pocynk. — Haczyki do ognia czarno lak. i pocynk — Harki do ognia czarno lak. pocynk. — Lampy kuchenne z białej blachy. — Bańki do nafty z białej blachy.

2857b nr. 35

Cenniki na żądanie.

Na zapytanie służę szczegółową ofertą.

Bliższemi informacjami w zakresie omawianych pzez nas zdobyczy technicznych służy bezinteresownie Redakcja pisma nszego

Płyny i proszki do hartowania stali.

Najważniejszą cechą i zaletą stali jest jej wielka twardość, którą nabiera albo podczas powolnego stygnięcia, zawierając wtenczas jako składniki ustrojowe feryt i perlit, które przy ogrzaniu do 800° C. przechodzą w martenzyt, lub też w tym stanie w zimnej wodzie zahartowana, otrzymuje twardość szkła, która osięga najwyższą granicę przy zawartości 0,5—1% węglika. Równocześnie nabiera ona kruchości szkła, które się zmniejsza przez napuszczenie stali do pojawienia się określonych barw nalotowych, którym odpowiadają następujące temperatury:

blankowa bez nalotu	20°	C.
blado - żółta	200°	„
słomiano - żółta	220°	„
ciemno - żółta	230°	„
bronzowa	240°	„
purpurowa	260°	„
fijoletowa		
ciemno - niebieska	290°	„
modra	300°	„
niebieska	320°	„
szaro - niebieska	350°	„
szaro - zielona	400°	„
ciemno - brunatna	500°	„
brunatno - czerwona	650°	„
ciemno - wiśniowa	700°	„
wiśniowa	750°	„
jasno - wiśniowa	800°	„
czerwona	850°	„
pomarańczowa	900°	„
jasno - pomarańczowa	930°	„
czerwono - żółta	950°	„
kanarkowa	1 000°	„
jasno - żółta	1 030°	„
żółto - biała	1 150°	„
biała	1 250°	„

Barwy napuszczone umożliwiają rozpoznanie odpowiednich stopni gorąca. Temperatura hartowania zależy od gatunku stali i waha się dla zwykłej stali narzędziowej w granicach od 750° C. aż do 1 250° C. przy hartowaniu stali szybkotnącej.

Przy dostarczaniu materjału dołączają huty dokładne przepisy co do obróbki stali, mianowicie co do temperatury początkowej i końcowej kucia dla nadania formy narzędziom i przedmiotom stalowym, oraz co do temperatury hartowania i napuszczania. Przepisy te, obejmujące także wskazówki ogólne, w jakich cieczach hartowanie pojedyńczych gatunków stali ma być dokonane, powinny być przestrzegane dokładnie przez odbiorców, w celu unikania strat, spowodowanych przez traktowanie nieprawidłowe stali. W pojedynczych wypadkach dla hartowania specjalnych gatunków stali są używane rozmaite metody utwardzania. N. p. dla osiągnięcia wysokiej ciągliwości ogrzewa się stal dwa razy, pierwszy raz na temperaturę najwyżej dopuszczalną, a drugi raz po poprzedniem oziębieniu na temperaturę niższą, pozwalającą jeszcze na hartowanie.

Jako czynniki ciekłe, w których hartowanie powinno się dokonywać, ogólnie są wymieniane; dla gatunków stali narzędziowej woda chłodna o temperaturze przeciętnej 20° C., dla gatunków o jakości wyższej olej lub woda, zaś dla gatunków o jakości najlepszej olej rzepakowy, tran lub łój. Ciecz używana do hartowania, w/g badań najnowszych powinna odpowiadać wymaganiom następującym: 1. jej ciepło parowania powinno być tak wielkie, ażeby mogło opóźniać wytwarzanie się powłoki z pary dokoła zanurzonych w niej narzędzi stalowych, 2 temperatura cieczy z drugiej strony powinna być tak niska, ażeby powstała powłoka z pary mogła się skraplać łatwo w samej cieczy. W celu osiągnięcia tych wyników, nasyca się wodę solami rozmaitego gatunku, pozatem wchodzą tu w grę: ruch cieczy albo przedmiotu zanurzonego. Zamiast oleju, łoju lub tranu są w użyciu inne jeszcze ciecze, zawierające pewną ilość tłuszczów, jak: mleko, maślanka i t. d. Rozpuszczony aljaż, składający się z 10 części cyny i 6 części ołowiu, nadaje się także do hartowania odnośnych gatunków stali; w tym samym celu jest także używana rtęć.

Używaną do hartowania wodą w najliczniejszych wypadkach jest deszczówka albo woda z pary skroplonej. Domieszka do takiej wody potasu, alkaljów, soli i kwasów w ogólności przyczynia się do powię-

kszenia twardości stali,, podczas gdy domieszka oleju, tłuszczu lub nafty, zmniejsza twardość i zwiększa ciągliwość. Stali przegrzanej można przywrócić jej właściwości pierwotne przez używanie materjałów, zawierających tłuszcze i żywicę. Stal taką ogrzewa się do 800—850° i zanurza ją do cieczy, składającej się naprzykład z 500 części łoju, 120 cz. smoły, 375 części salmiaku, 125 części cyanku żółtego, 20 części mydła i nieco soli. Stal powinna się w tej mieszaninie ochłodzić.

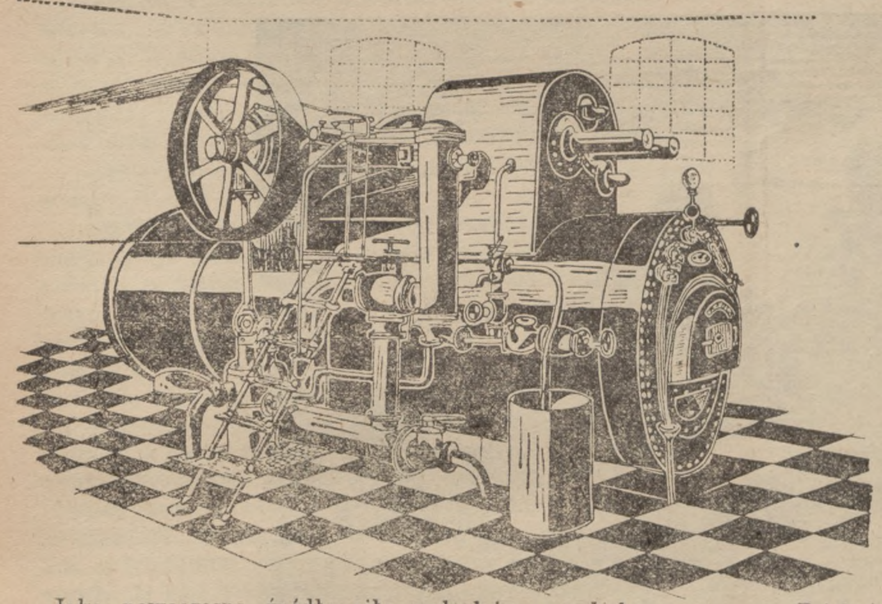
Proszków hartujących jest bardzo wiele. Najtańszym z nich jest mieszanina, składająca się z 3 części masy rogowej i 1 części soli zwyczajnej. Zasadniczo wszystkie inne proszki hartujące zawierają materjały co do istoty, zbliżone do tej mieszaniny prostej. Ażeby wytworom odlewniczym z żelaza nadać powierzchnię utwardzoną traktuje się te przedmioty przy temperaturze 850° C. mieszaniną, składającą się z 7 części cyankali i 1 części węgla drzewnego i zanurza je w ciecz. składającą się z 1 100 cz. kwasu siarkowego, 5 części chlorku amonowego i 7½ części soli. Mniej wartościowe gatunki stali w celu hartowania rozgrzewa się w mieszaninie, składającej się z 30 części cyanku żółtego, 20 części kleju skórzanego, 20 części węgla drzewnego, 18 części kalafonji, 2 części sody, 3,5 części grafitu, 2,5 cz. azotanu potasowego i 4 części ziemi przesiewanej. Oprócz tego znajduje się w handlu cała masa gotowych już proszków, których nie sposób tutaj wszystkich wymienić.

W. R.

Lokomobila na wysokie ciśnienie.

Coraz ostrzejsza konkurencja zmusza dzisiaj każdego kierownika przedsiębiorstwa zastanawiać się na tem, gdzie by można wprowadzić oszczędności, aby obniżyć cenę swych wyrobów.

Często nie pamięta się o tem, że już **źródło siły** może być przyczyną zła. Jeżeli np. zużycie węgla jest większe od 3 kg. na każdego KM przy jednej stacjonowanej sprzężonej maszynie parowej z kondensacją i kotłem Cornwalla, której obsługa jest stanowczo staranną i która posiada korzystne obciążenie, to nic dziwnego, że zakład taki pracuje za drogo.

Jako nowoczesne źródło siły wchodzi w rachubę w pierwszym rzędzie wysokociśnieniowa lokomobila na przegrzana parę, ponieważ można ją zastosować do najrozmaitszego opału. Posiada ona zalety, które przy obecnej drożyźnie węgla w kraju daje korzyści bardzo znaczne. Oprócz tego obsługa jest mniej skomplikowana a okres trwałości maszyny jest większy, aniżeli motoru Diesla.

Oprócz tego posiada ona jeszcze i tę zaletę, że przy niepełnem obciążeniu, pracuje ekonomicznie i umożliwia zużytkowanie ciepła odchodowego. Parę odchodową można zastosować do ogrzewania, gotowania i suszenia i wprowadzić w ten sposób duże oszczędności w gospodarce cieplnej.

Takie wysokociśnieniowe lokomobile na przegrzaną parę wykonuje firma

Born & Schütze w Toruniu.

Pracują one z ciśnieniem roboczem aż do 14 atm. Parę wytwarza się w kotle rurkowym, który posiada system rurkowy, wyciągalny, ułatwiający w wysokiem stopniu czyszczenie kotła.

Aby uniknąć szkodliwych napięć, które występują często przez pęknięcia przy wyobleniu skrzyni ogniowej, jest takowa wykonana jako rura falista.

Przegrzewacz jest tak urządzony, że można się dostać do płomiennic bez zdemontowania takowego.

Dlatego czyszczenie rur można uskutecznić zapomocą szczotki, a nie przez wydmuchiwanie sadzy i popiołu lotnego zapomocą parowego urządzenia przedmuchowego.

Wiadomo bowiem, jak ważnym jest czysty kocioł, ponieważ nie tylko kamień kotłowy, lecz także sadze i popiół lotny wpływają ujemnie na uzyskanie wysokiego współczynnika sprawności. Wygodne i staranne czyszczenie opłaca się też ze względu na oszczędność materjału opałowego.

Kotły są tak urządzone, że bez wszelkich trudności można dostosować palenisko do rozmaitego materjału opałowego, np. przez wbudowanie przedpaleniska o ruszcie płaskim, dla odpadków drzewnych, przedpaleniska z rusztami schodkowemi, dla trocin lub przez wbudowanie specjalnego rusztu z poddmuchem dla miału.

Krzyżowa prowadnica i oba szeroko utrzymywane łożyska wału korbowego składają się z jednego bloku i pozwalają dlatego lokomobilę w razie potrzeby napędzać też parą cudzego kotła. (Jeżeli np. podczas czyszczenia i rewizji kotła lokomobilowego ruch nie może być wstrzymywany).

Zciekający olej zlewa się do zbiornika przez co się go nie traci.

Wał korbowy ułożony jest w łożyskach samosmarowych z pierścieniami, które przy niewyszkolonej obsłudze zapewniają staranne smarowanie.

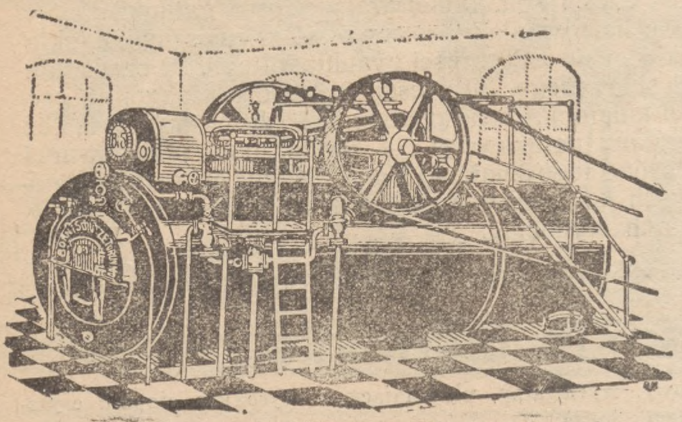
Cylinder na przegrzaną parę składa się z jednego bloku łącząc w ten sposób najwyższą precyzyjność z największą wytrzymałością, najmniejszem produkowaniem ciepła na zewnątrz i najmniejszem spotrzebowaniem pary. Na ten ostatni szczegół wpływa osobliwie opatentowane stawidło suwakowo-tłokowe systemu Hochwalda.

Szczególną zaletą tego stawidła jest brak zaworów dołączających, które przy innych stawidłach muszą być ręcznie otwierane, jeżeli się chce przejść z kondensacji do wydmuchu, lub z przegrzanej do nasyconej pary.

Długie płaszczyzny uszczelniające suwak, zaopatrzony w pierścienie wymienialne w rodzaju pierścieni tło-

kowych, zapewniają bardzo małe zużywanie pary nawet na czas dłuższy.

Przy jednocylindrowych maszynach znika każde włączenie wahacza do drążka suwakowego. Przez to odpada nie tylko kilka miejsc smarowniczych, lecz i niedokładności, powstające po krótkim czasie pracy, w rozdzielaniu

pary, z powodu zużycia kilku sworzni przegubowych, przez to osięga się stałe dokładne sterowanie pary z bardzo małym jej spotrzebowaniem.

Regulację liczby obrotów uksutecznia się zapomocą płaskiego suwaka patentu Proella, który działa bezpośrednio na suwak tłokowy, tak, że osięga się szczególnie dokładne dotrzymywanie przewidzianej ilości obrotów, która właśnie jest potrzebną do napędu maszyn elektrycznych w przędzalniach i t. p. zakładach fabrycznych.

Oprócz tego lokomobila firmy **Born & Schütze** przynosi cały szereg korzyści, polegających nie tylko na tem, że obsługa całego zakładu jest o wiele prostszą i jaśniejszą, lecz i spotrzebowanie miejsca, koszty kotłowni i maszynowni są o wiele mniejsze. Kosztowne fundamenty są prostsze, obmurowanie kotła zupełnie odpada a sam kocioł jest dla regularnej rewizji o wiele dostępniejszy. Długie przewody rurowe między kotłem a maszyną odpadają zupełnie a w związku z tem także straty ciepła, co uwydatnia się w odpowiednim zmniejszeniu zużycia materjału opałowego.

Nareszcie lokomobila ta umożliwia powiększenie fabryki przy zmianie małej lokomobili na większą bez dłuższej przerwy w ruchu.

Jednocylindrowe lokomobile dostarcza się do 125 KM, a jako maszyny sprzężone do 250 KM. Cylinder niskoprężny sprzężonej lokomobili jest zbudowany na podstawie równoprądowej z rozrządem szczelinowo-wylotowym. Lokomobila zaopatrzona w kondensację, posiada pompę powietrzną z zaworami metalowemi, które są nieczułe na przepalanie, i są oszczędne, podczas gdy zawory gumowe prędzej się psują.

Pneumatyczna łódź z motorem.

W ostatnich czasach weszły w modę rozmaitego rodzaju składane łodzie, które są bardzo praktyczną nowością dla miłośników sportu wodnego, turystów i myśliwych. Wśród nich wybija się na pierwsze miejsce łódź pneumatyczna. Jest to poprostu worek w formie łodzi, z odpowiednio impregnowanego materjału, który się napełnia powietrzem. Pisma angielskie podają opis takiej łodzi, do której doczepia się jeszcze mały silnik. Łódź ta napełniona powietrzem, jest 7 stóp długa, a złożona po wypuszczeniu powietrza jest zaledwie 18 cali długa czyli, że ją można poprostu schować do kieszeni.

Do łodzi tej można doczepić mały silnik, który jest tak lekki, że go można z łatwością przenosić z miejsca na miejsce. Dla pokonywania większych odległości nie ma ona praktycznego znaczenia, natomiast dla turystów chcących się szybko przeprawić z jednego brzegu rzeki na drugi, dla rybaków, myśliwych polujących na wodne ptactwo, marynarzy, a wreszcie dla rozrywki, zwłaszcza w czasie kąpieli stała się zagranicą ulubionym przedmiotem sportu, który zdołał się także z powodu swej niskiej ceny szybko rozpowszechnić.

Nowości techniczne

Nowe stopy srebra.

Czyste serbro znajduje bardzo małe zastosowanie tak w technice, jak w życiu codziennem. Spotyka się je jako takie przeważnie w laboratorjach i fabrykach chemicznych. W przeciwieństwie do tego znajduje ono bardzo szerokie zastosowanie w formie przeróżnych stopów. Najstarszym stopem srebra i najwięcej rozpowszechnionym jest stop srebra i miedzi. Oprócz tego stapia się srebro bardzo łatwo z ołowiem i cynkiem, a w połączeniu z rtęcią tworzy tak zwaną amalgamę. Do robót złotniczych używa się również stopu srebra z kadmem.

Badania w tym kierunku wykazały, że jako domieszka do srebra nadają się doskonale następujące metale: mangan, aluminjum, cyna, i nareszcie magnezjum. Ostatni metal mianowicie podwyższa w stopniu znacznym wytrzymałość srebra. Aljaż srebra zawierający 7% magnezjum posiada trzykrotną wytrzymałość czystego srebra. W ten sam sposób udało się wytworzyć inne aljaże srebra, z których można fabrykować nawet fabrykaty nożownicze o wytrzymałości ostrza noży stalowych, posiadające przytem tę zaletę, że są z prawdziwego srebra. Kolor tych fabrykatów musi także być określony jako czysto biało-srebrny.

Ciekawy sposób użytkowania śmieci.

Śmieci i odpadki stanowią dla miast, zwłaszcza dużych, olbrzymi balast, którego usunięcie połączone jest z olbrzymiemi kosztami. Problem ten właściwie nie jest ostatecznie rozwiązany, jakkolwiek pracują nad tem od szeregu lat tędzy technicy. Większe miasta posiadają specjalne zakłady, w których się odpadki spala, lub przerabia na nawóz. Sposoby te są bardzo drogie, nie można ich jednak porzucić, nie znając innej drogi do pozbycia się tego obarczającego ciężaru.

Ciekawy i nowy sposób użytkowania odpadków i śmieci podaje „Polonja".

Ażeby zapobiec rozpraszaniu się śmieci drobnych, odpadki powinny być formowane w cegiełki przez brykietowanie. Cegiełki te przetapia się w piecu przy domieszce środków topliwych jak wapno, piasek i t. p. Piec taki opala się koksem przy temperaturze od 1 600 aż do 1 800 stopni. Potem następuje — w ten sam sposób jak przy piecach wysokich — spust materjału płynnego do przygotowanych w tym celu form. Po tej dokończonej czynności następuje bardzo ostrożne ochładzanie, tak zwane temperowanie, używane także w odlewniach żelaza. Zwietrzeniu powierzchni zapobiega się sztucznie przez izolację form, w których się odbywa automatycznie proces krystalizacji. Płynna masa skrystalizowana ochładza się ostrożnie w temperaturze aż do 50 stopni. Produkt końcowy przedstawia się jako kamień krystalizowany dokładnie, wykazujący strukturę i wygląd bazaltu. Przez dobór odnośnych form można otrzymać kamienie do brukowania, płyty do wykładania chodników, krawążki, kamienie do otaczania szyn, kamienie do cokółów i płyty do wykładania warsztatów fabryk kwasu, amonjaku i t. d.

Z dokonanych badań i doświadczeń wynika, że wytworzone w ten sposób kamienie sztuczne co do ciężaru, wytrzymałości na złamanie, zużycie i odporność przeciw działaniom mrozu są takież, jak kamienie naturalne, granit i bazalt. Dalsze strony dodatnie tych kamieni sztucznych polegają na ich odporności przeciwko działaniu kwasów i wysokiej temperatury. Zawartość siarki, jak przeprowadzone badania wykazały, wynosi 0,34 do 0,52 proc. Zawartość ta, pochodząca od siarczyku żelaza, znajduje się w rozdrobnionych i odosobnionych partjach całej struktury, nie ma żadnego wpływu ujemnego na jakość całkowitą kamieni sztucznych. Ciężar gatunkowy sztucznych kamieni wynosi 2,7.

Perpetuum mobile?

Znany ze swego sensacyjnego wynalazku konstrukcji karabinów, Hermann Plieth, zamieszkały w Berlinie, skonstruował obecnie maszynę, o której twierdzi, że może ona być w ruchu dniem i nocą bez użycia jakiegokolwiek materjału popędowego. Plieth twierdzi, że sprawność jej ma trzykrotnie przewyższać sprawność maszyny parowej i może być zużytkowana przy wszelkiego rodzaju środkach komunikacyjnych, a przytem ruch jej odbywa się bez szmeru. Zamieszczamy powyżej podobiznę owego wynalazcy wraz z jego nową maszyną.

Różne

Znaczenie reklamy.

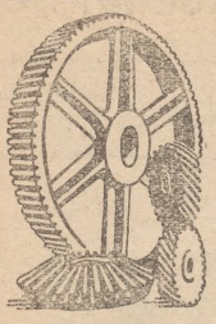
W dawnych czasach, towary dobre same się polecały, ale nowoczesny system handlu musi pójść innemi drogami. Dziś nie wystarcza już, że towar dany istnieje; trzeba umieć stworzyć zainteresowanie dla jego zbytu. Czynność tę spełnia dziś ogłoszenie, umiejętny anons, któremu Ameryka zawdzięcza tak wielki sukces w rozwoju swego handlu i przemysłu. Dobry anons sprawia dziś, że kupiec ma zapewnioną konsumcję dla swego towaru, a w konsekwencji wzmożona, na wielką skalę zakreślona konsumcja, prowadzi do uzyskiwania wysokich zarobków.

Tak przemawiał niedawno prezydent Stanów Zjednoczonych na bankiecie amerykańskiego związku agencyj ogłoszeniowych określając reklamę jako the life of trade" wyraz życia handlu. Potęga reklamy jest charakterystyką życia amerykańskiego, zdolnego do dużej konsumcji dla olbrzymiej ilości towarów wyrabianych tanio i dobrze w kraju.

Obecna produkcja samochodów.

Produkcja samochodów, zarówno osobowych jak i ciężarowych, zwiększyła się niesłychanie po wojnie. Rekord ustanawia Ameryka z 20 miljonami samochodów. Za nią w dużej bardzo odległości postępuje Anglja z 900.000, Francja z 735 000, Kanada z 720 tys., Niemcy z 178 000, Australja z 291 000, Argentyna z 178 000, Włochy z 178 000, Belgja z 93 000, Szwecja z 93 000, Hiszpanja z 82 000, Holandja z 56 000 i Szwajcarja z 38 000. A ile wyrabia Polska?

PROSIMY POWOŁYWAĆ SIĘ NA PISMO NASZE!!

TRYBY

ślimaki i wszelkie części zapasowe do samochodów i różnych innych maszyn

wykonuje szybko i tanio

3063 (1)

FABRYKA MASZYN PRECYZYJNYCH

„INVENTIA“ TOW. AKC. - POZNAŃ

Ul. Łazarska nr. 6 Telefon nr. 60-36

ANDRZEJ BERLIŃSKI

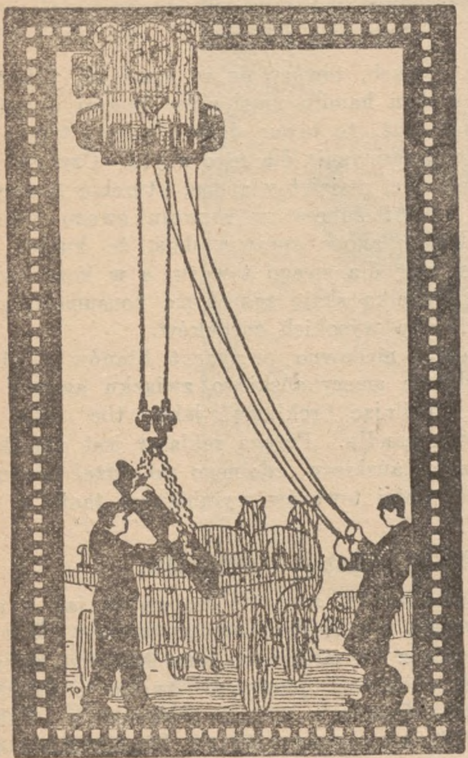
WYTWÓRNIA WYROBÓW METALOWYCH

LWÓW, SŁOWACKIEGO 4.

WYRABIA: ZNACZKI DLA PSÓW, ODZNAKI DLA WSZELKICH STRAŻY: POLOWEJ, LASOWEJ ITP. TABLICE ORJENTACYJNE DLA GMIN, DROGOWSKAZY ORAZ WSZELKIE ODZNAKI TŁOCZONE W METALU.

WARSZTATY SZEWCZENKI 11.

Udzielamy chętnie fachowych objaśnień i demonstrujemy elektrowciągi przy pracy.

Warszawska Fabryka Dźwigów „FLOHR“

Telefon 18-20 WARSZAWA Emilji Plater 10

Znany na całej kuli ziemskiej patentowany ELEKTROWCIĄG **„DEMAG“** jest najtańszym i najpraktyczniejszym przyrządem elektrycznym do podnoszenia i przesuwania ciężarów, niezbędnym w każdej fabryce, składzie etc.

ELEKTROWCIĄG „DEMAG“ amortyzuje się w ciągu 2—3 miesięcy.

3135

Wagi dziesiętne i stołowe

piece szamotowe, pasy wiedeńskie, siatki młyńskie, filtrowe i gazy, narzędzia ślusarskie i stolarskie, (Weiss) przybory introligatorskie - poleca najtaniej 3428

J. Szaman. S-ka z ogr. odp., Lwów, Krasickich, L. 18a.

ALEXANDER MAENNEL

FABRYKA OGRODZEŃ DRUCIANYCH

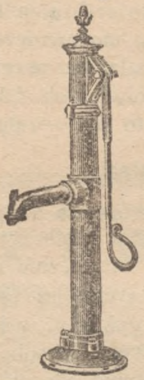
Nowy Tomyśl 10 (Woj. Pozn.) Tel. 37

Fabrykacja: SIATEK i t. d.

Rogóżki do nóg, wielkość 60 x 35 cm. sztuka zł. 4,40, 10 sztuk à zł. 4.15

Zaliczenie 3144b Próbki pocztą

Fabryka pomp i budowa studzien

Henryk Lund

Bydgoszcz, ul. Sobieskiego 6. Tel. 249

1272) Rok założ. 1882.

Studnie wiercone do każdej głębokości. Wielki skład **części zapasowych, rur** oraz **pomp** wszelkiego rodzaju.

Reparacja szybka; monterzy stale do dyspozycji.

FABRYKA MASZYN

A. HORSTMANN - STAROGARD

(POMORZE)

SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ PORĘKĄ

Telefon nr. 34 Adres telegr.: Horstmann, Starogard

Zakłady mechaniczne - Odlewnia żelaza i metalu - Fabryka specjalna kotłów i dla urządzeń kompletnych gorzelń - Maszyny i narzędzia rolnicze - Spawialnia elektryczna i autogeniczna

Rok założenia 1820

2567

Prosimy powoływać się na

„Rynek Metalowy i Maszynowy“

Przegląd Dostaw

W dziale niniejszym podajemy przetargi, licytacje i konkursy rozpisane przez urzędy państwowe, komunalne i większe firmy. Każde słowo w „Przeglądzie Dostaw“ obliczamy 10 groszy a tłuste słowo tytułowe po 50 groszy. Przy powtórzeniach 2× dajemy 10% rabatu, przy 3× 20% rabatu

Przetarg na dostawę desek dla Dyrekcji Kolejowej w Poznaniu.

Dyrekcja Kolei Państwowych w Poznaniu zamierza w drodze przetargu ofertowego zakupić 3545 m³ desek i brusów sosnowych warsztatowych, specjalnych wymiarów. Wszelkich bliższych szczegółów odnośnie szczegółowej specyfikacji, warunków technicznych itd. dowiedzieć się można w drodze pisemnej lub osobiście w Wydziale Mechanicznym przy Dyrekcji pokój 312. Oferty pod wskazanym adresem składać należy do włącznie 21. grudnia r. b. godz. 12. Koperta z ofertą zaopatrzona być musi w następujący napis: „Zgłoszenie dla dostawy na zapytanie II/5. — 86045/26“. Do oferty, w której wyszczególnić należy cenę za 1 m³ w złotych, stację załadowania i termin wysyłki, dołączony być winien kwit Głównej Kasy Kolejowej, którejkolwiek D. K. P. na złożone wadjum w wysokości 5% wartości oferowanych materjałów. Oferta bez złożenia wadjum nie będzie brana pod rozwagę.

Przetarg na eksploatację wikliny w Toruniu.

Na dzień 14. grudnia r. b. o godzinie 10 przed południem ogłasza 8. Okręgowe Szefostwo Budownictwa w Toruniu przetarg na 6-letnią dzierżawę terenów wikliny o ogólnej powierzchni 12, 96, 12 ha, położonych nad brzegiem Wisły w pobliżu koszar Nadwiślańskich w Toruniu. Eksploatację wikliny powierzy się tylko fachowym osobom prywatnym. Oferty wraz z kwitem na złożone wadjum w wysokości 3 proc. składać należy do dnia 13 grudnia r. b. w kancelarji 8. Okręgowego Szefostwa Budownictwa w Toruniu, przy ul. Łaziennej nr. 11.

Sprzedaż różnych odpadków metali półszlachetnych.

Dyrekcja Kolei Państwowych w Katowicach ogłosiła w Monitorze Polskim i Nowym Kurjerze Polskim przetarg na sprzedaż różnych odpadków metali półszlachetnych. Termin doręczania ofert upływa z dniem 21 grudnia r. b. Informacjami dalszemi służy interesentom Naczelnik Wydziału Zasobów przy Dyrekcji Kolei Państw. w Katowicach.

Licytacja towarów w Urzędzie Celnym w Warszawie.

Dnia 9 bm. o godz. 10 rano odbędzie się w magazynach kolejowo-celnych w Warszawie przy dworcu Warszawa—Gdańsk licytacja różnych towarów jak: części samochodowe, towary kolonjalne, galanteryjne, tkaniny, skóry itd. Towary niesprzedane licytowane będą poraz wtóry w tem samem miejscu w dniu 16 bm. o godz. 10 rano. Bliższych informacyj dowiedzieć się można w Urzędzie Celnym w Warszawie.

Sprzedaż maszyn do wyrobów gumowych.

Syndyk tymczasowy masy upadłości Ski. Akc. „Polonit“, Fabryki wyrobów gumowych oglasza, iż sprzedaje się ryczałtem maszyny i urządzenia upadłej spółki, znajdujące się w Warszawie przy ul. Otwockiej nr. 14. Reflektanci winni złożyć oferty pisemne z ceną na ręce syndyka za pokwitowaniem do dnia 8 grudnia 1926 r. włącznie, w lokalu syndyka w Warszawie przy ul. Wilczej nr. 50, m. 15, tel. 29476).

Przetarg na dostawę izolatorów.

Wydział dolnej Wisły Warszawskiej Dyrekcji dróg wodnych w Toruniu przekaże w drodze publicznego przetargu ofertowego dostawę: 2500 sztuk izolatorów telefonicznych typu nr. 1 oraz 2200 sztuk haków do powyższych izolatorów, potrzebnych do budowy linji telefonicznej. Ostateczny termin dostawy 24 grudnia rb.; oferty pod wskazanym adresem złożyć należy najpóźniej do dnia 7 grudnia godz. 12 w południe z dołączeniem dowodu na wpłacone wadjum w wysokości 5% oferowanej dostawy.

Tenże sam Wydział dyrekcji dróg wodnych ogłasza pozatem przetarg na dostawę:

a) 17.000 kg drutu żelaznego pocynkowanego o grubości 4 mm, potrzebnego do budowy linji telefonicznej. Termin ostateczny dostawy 20 grudnia, termin doręczania ofert 6 grudnia r. b.

b) 1.200 mb. kabla telefonicznego podwodnego, o 3 żyłach o przekroju 4 mm² każda z armaturą żelazną, potrzebnego do przeprowadzenia linji telefonicznej po dnie rzeki Wisły. Ostateczny termin dostawy 24 grudnia, natomiast doręczenia ofert 7 grudnia.

c) 30.000 kg drutu palonego o grubości 1.8 mm potrzebnego do budowli regulacyjnych na Wiśle. Ostateczny termin dostawy 20 grudnia 26, zaś składania ofert 6-go grudnia r. b.

Dostawa silników przyczepnych do pontonów.

Centralny Zakład Zaopatrzenia Saperskiego zamierza nabyć pewną ilość silników przyczepnych do pontonów i łodzi saperskich o sile 3 — 12 K. M. Szczegółowych informacyj udziela firmom zainteresowanym Biuro Techniczne C. Z. Z. Sap. w Warszawie, ul. Królewska 35 IV, ptr. pokój nr. 16.

Przetarg na naprawę instalacji oświetlenia elektrycznego.

5 Okręgowe Szefostwo Budownictwa w Krakowie ogłasza przetarg na remont instalacji oświetlenia elektrycznego w koszarach 8-go Pułku Ułanów w Rakowicach. Oferty składać należy do 10 grudnia włącznie. Bliższych informacyj uzyskać można pod wskazanym adresem.

Przetarg ustny na jeden samochód osobowy.

i 13 rowerów, oraz sprzedaż z wolnej ręki kilku samochodów osobowych i ciężarowych, oraz szmelcu masywów i części zamiennych samochodowych, odbędzie się dnia 14 grudnia rb. o godz. 8-mej w 5 Dyonie samochodowym w Krakowie—Dąbin. Samochody oglądać można w godzinach między 10-tą i 12-tą.

Szef Służby Samochodowej D. O. K. V.

Przetarg na dostawę odlewów żeliwnych dla Dyrekcji Kolejowej we Lwowie.

Przez Dyrekcję Kolei Państwowych we Lwowie rozpisany został ofertowy przetarg publiczny na dostawę odlewów żeliwnych, stalowych i lano-kutych na I półrocze 1927 r. Bliższych informacyj odnośnie warunków tej dostawy oraz formularze ofertowe uzyskać można za pośrednictwem Wydziału Zasobów wskazanej Dyrekcji. Termin wnoszenia ofert upływa z dniem 10 grudnia 1926 r.

Sprzedaż drzewa jodłowego i świerkowego

Państwowe Nadleśnictwo w Muszynie w powiecie nowo-sądeckim w Woj. Krakowskiem sprzeda w dniu 16 grudnia r. b. w drodze publicznego przetargu ofertowego około 13.935 m³ drzewa jodłowego i świerkowego oraz 3.115 m³ drzewa bukowego z pnia. Interesentom udzieli bliższych informacyj Nadleśnictwo Murzyną.

Przetarg na dostawę szutru drogowego

Urząd Wojewódzki Okręgowa Dyrekcja Robót Publicznych w Krakowie ogłasza publiczny przetarg ofertowy na dostawę szutru w roku 1927 dla dróg państwowych, pozostających w administracji Państwowych Zarządów drogowych Województwa Krakowskiego. Przetarg odbędzie się w Krakowie w Oddziale Drogowym Okręgowej Dyrekcji Robót Publicznych (Rynek L. 35, Krzysztofory II. piętro) w następujących terminach: dla dostaw na drogach, należących do P. Z. D. 1) w Białej 15 grudnia rb.; 2) w Jaśle 16 grudnia rb.; 3) w N. Sączu 17 grudnia rb.; 4) w Krakowie 18 grudnia rb.; 5) w N. Targu 20 grudnia rb.; 6) w Tarnowie 21 grudnia rb. — każdego dnia, jak wymieniono od 1) do 6) o godzinie 11-tej przed południem. Przepisowo ujęte oferty pisemne, ostemplowane i zaopatrzone w dowód złożenia wadjum w Kasie Skarbowej w wysokości 5% oferowanej dostawy, składać lub przesyłać należy do Okręgowej Dyrekcji Robót Publicznych w Krakowie na ręce naczelnika Oddziału Drogowego z zaznaczeniem na kopercie, jakiego przetargu i dostawy od 1 do 6 oferta dotyczy. Informacyj mogą oferenci zasięgnąć w poszczególnych P. Zarządach Drogowych w miejscowościach wymienionych od 1 do 6. Termin doręczenia ofert upływa w dniu oznaczenia odnośnego przetargu o godzinie 11-tej przed południem.

Licytacja narzędzi i różnego szmelcu.

W dniu 10 grudnia r. b. o godz. 10 przedpołudniem Centralna Składnica Taborowa w Warszawie, ul. Solec 63, sprzeda w drodze przetargu ustnego około 6000 kg szmelcu skórzanego, 10.000 kg szmelcu porcianego oraz większą ilość różnych narzędzi itd. Do 8 grudnia włącznie udziela interesentom bliższych informacyj kierownik Centralnej Składnicy Taborowej pod wskazanym adresem.

Dzierżawy, zastępstwa, personal, sprzedaże itd.